

**Kõrsa turbatootmisala laiendamise ja
töötamisega kaasneva keskkonnamõju
hindamise programm**

Koostajad: Aadu Niidas, Priit Kallaste, Kaie Kriiska, Anna-Helena Purre, Üllar Rammul, Marge Uppin

© 2021 OÜ Inseneribüroo STEIGER

SISUKORD

1. Kavandatava tegevuse eesmärk ja ala valiku põhjendus.....	4
2. Kavandatava tegevuse ja selle reaalsete alternatiivsete võimaluste lühikirjeldus	7
2.1. Kavandatav tegevus.....	7
2.2. Alternatiivsed võimalused.....	8
3. Keskkonnamõju hindamise sisu	9
4. Hindamismetoodika	21
5. Ajakava	26
6. Arendaja, otsustaja, juhtekspert, ekspertrühma koosseis ja asjaomased asutused .	28

Lisa 1. Kõrsa turbatootmisala maavara kaevandamise loa taotlus

Lisa 2. KMH algatamise otsus (Keskkonnaamet 18.03.2020)

1. KAVANDATAVA TEGEVUSE EESMÄRK JA ALA VALIKU PÕHJENDUS

AS Jiffy Products Estonia (registrikood 10053049) kaevandab turvast Kõrsa turbamaardlas Kõrsa II turbatootmisalal (keskkonnaluba [L.MK.PM-13269](#), kehtib 01.04.2005 – 19.12.2049) ja on kaevandanud varasemalt turvast Kõrsa turbatootmisalal (L.MK.PM-13270) 107,34 ha suurusel mäeeraldisel. Ettevõtte soovib Kõrsa turbatootmisalal kaevandamist jätkata, kuna suurele osale alale on rajatud juba kaevandamiseks vajalik infrastruktuur ning ettevõtte omab Kõrsa turbamaardlas kvalifitseeritud personali ja turba tootmiseks vajalikku tehnikat. Kõrsa turbatootmisalal kaevandamise jätkamine ja mäeeraldisel suurendamine võimaldab turbavaru antud maardlas ammendada, ilma et tekiks maavaraplokke, mille hilisem iseseisev kasutamine ei ole majanduslikult põhjendatud. Sel juhul on maavara ammendumisel võimalik ala ühtselt korrastada. Kõrsa mäeeraldisel on 338 tuh t kaevandatavat turba varu. Seetõttu esitas AS Jiffy Products Estonia 03.12.2019 kirjaga Keskkonnaametile taotluse maavara kaevandamise loa muutmiseks, mis on Keskkonnaameti dokumendiregistris registreeritud numbriga 12-2/19/521.

Kaevandamise loa taotluse esitamise eesmärk on tagada varasemalt kaevandatud mäeeraldisel ja sellega külgnevatel aladel turbavaru ammendamine ja alade nõuetekohane korrastamine. Kõrsa mäeeraldisel on hästilagunenud turba kaevandatav varu 77 tuh t ja vähelagunenud turba varu 261 tuh t. Kaevandatud maavara plaanitakse ka edaspidi kasutada aianduses ja energeetikas. Maksimaalseks aastaseks turba kaevandamise mahuks planeeritakse 7 tuh t ja luba taotletakse 30 aastaks.

Kõrsa turbatootmisala paikneb Pärnu maakonnas Pärnu linnas Seljametsa külas ning piirneb loodest Sindi linna ja edelast Paikuse alevikuga, Pärnu linna piir asub kavandatavast tegevusest ligikaudu 3,7 km kaugusel edela suunas ([joonis 1](#)). Kõrsa turbatootmisala paikneb riigi omandis olevatel kinnistutel: Kõrsa turbaraba (katastritunnus 56801:005:0160), Taali metskond 5 (56801:005:0277), Taali metskond 94 (56801:001:1157), Taali metskond 96 (56801:001:1159), Kõrsasoo (56801:001:1364), Taali metskond 95 (56801:001:1158), Taali metskond 1 (56801:005:0276) ja Kõrsa (56801:001:1363). Kõigi kinnistute valitseja on Keskkonnaministeerium ja volitatud asutused on Maa-amet või Riigimetsa Majandamise Keskus. Kinnistute sihtotstarve on kas turbatööstusmaa või maatulundusmaa. Kõrsa mäeeraldisel kinnistud paiknevad kogu ulatuses Kõrsa turbamaardlas, mille registrikaardi number on 92. Vastavalt maavara

kaevandamise loa taotlusele on turbatootmisala määraldise pindala 173,39 ha, koos teenindusmaaga 210,19 ha.

Turbatootmisala teenindushooned asuvad eraomandis oleval Kõrsa turbatootmisbaasi kinnistul (katastritunnus 56801:005:0104), mis asub taotletavast alast ligikaudu 1,9 km kaugusel põhja suunas plaanitava väljaveotee ääres. Kõrsa turbatootmisala ümbruskond on lääne poolt tihedalt ja ida poolt hõredalt asustatud. Lähimad elamud asuvad kavandatavast määraldisest vähemalt ligikaudu 75 m kaugusel lääne ja põhja suunas, lähim majapidamine asub Sindi linnas asuvas Metsa tn 5 kinnistul (katastritunnus 74101:004:0059).

Kõrsa määraldis on osaliselt, ligikaudu 43 % (75 ha) ulatuses ettevalmistatud (sugekiht on eemaldatud ning rajatud on kuivenduskraavide ja teede võrgustik). Maavara kaevandamise loa väljastamisel Kõrsa turbatootmisalale tuleb ettevalmistada ka ülejäänud osa määraldisest. Määraldise ega selle teenindusmaa piires ei ole elektri- ja sideliine ega muid kommunikatsioone, kuid vahetult määraldisest läänes paikneb Sindi-Papiniidu kõrgepingeliin (35 – 110 kV), keskpingeliin PUSTU:SND (1 - 20 kV) ning keskpingeliin RAEKÜLA:SND (1 – 20 KV).

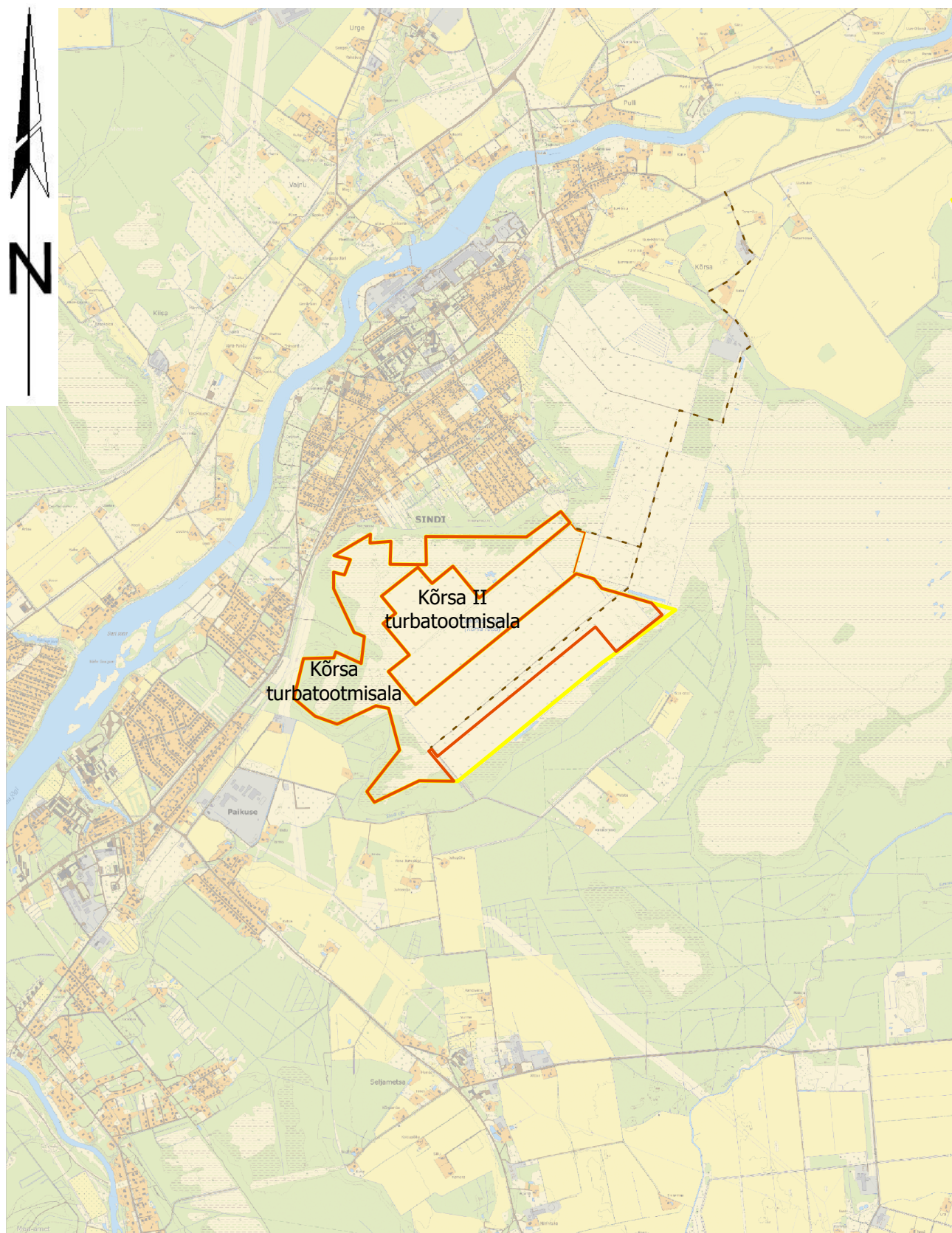
Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 3 lg 1 punkti 1 kohaselt tuleb hinnata keskkonnamõju, kui taotletakse tegevusluba või selle muutmist ning tegevusloa taotlemise või muutmise põhjuseks olev kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju. KeHJS § 6 lg 1 punkt 28 sätestab olulise keskkonnamõjuga tegevusena turba kaevandamise suuremal kui 150 hektari suurusel alal. KeHJS § 11 lõike 3 järgi KeHJS § 6 lõikes 1 nimetatud tegevuse korral algatatakse kavandatava tegevuse keskkonna mõju hindamine (KMH) selle vajadust põhjendamata, s.o KMH on kohustuslik. Kõrsa turbatootmisala laiendamise ja töötamisega kaasneva keskkonnamõju hindamine algatati 18.03.2020 kirjaga nr 12-2/20/122-4.

Maapõueseaduse § 45 lõike 1 alusel on lubatud turba kaevandamiseks taotleda kaevandamisluba üksnes kaevandamisega rikutud ja mahajäetud turbaalade nimekirja või kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirja kantud alal või maardlal. Keskkonnaministri 27.12.2016. aastal vastu võetud määruse nr 87 „Kaevandamisega rikutud ja mahajäetud turbaalade ning kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekiri” lisa 2 põhjal paikneb taotletav Kõrsa turbatootmisala kaevandamiseks sobival turbaalal.

ASENDIPLAAN

M 1 : 40 000

Joonis 1

- Taotletava mäeeraldise teenindusmaa
- Taotletav mäeeraldis
- Kehtiv mäeeraldis
- Kehtiva mäeeraldise teenindusmaa
- - - Väljaveotee

Märkused:

1. Plaani koostamisel kasutati Maa-ameti WMS rakendust
2. Joonestamisel kasutatud tarkvara Arcgis Pro ver 2.6.3 (litsents: EFL820902737)

2. KAVANDATAVA TEGEVUSE JA SELLE REAALSETE ALTERNATIIVSETE VÕIMALUSTE LÜHIKIRJELDUS

2.1. Kavandatav tegevus

Kõrsa turbamaardlas on turvast kaevandatud aastast 1966. Taotletav Kõrsa mäeeraldis on ligikaudu 43 % mahus ette valmistatud, mille käigus on eemaldatud taimeistik, rajatud iseoolne kuivendusüsteem ja teede võrgustik. Ülejäänud ligikaudu 100 ha suurusel ala on vaja rajada eelkuivenduseks kuivendussüsteem, raadata mets ja eemaldada sugekiht. Toodangu väljaveoks on võimalik kasutada olemasolevat teede võrgustikku. Kaevandamisluba taotletakse 30 aastaks maksimaalse aastase kaevandamise mahuga 7 tuhat t.

Kõrsa turbatootmisalal planeeritakse toota frees- ja plokkturvast. Turba kaevandamisel kestab tootmisperiood mai keskpaigast augusti lõpuni. Turba kaevandamisel kasutatakse peamiselt ratastraktoreid ja nende taha haagitavaid freesimis-, pööramis- ja kogumismehhanisme. Turbalasundi freesimise sügavus sõltub peamiselt kuivamistingimustest ja freesitava kihi kvaliteedist. Vähelagunenud turba freesitava kihi paksus ühes tsükli on keskmiselt 15 - 20 mm ja hästilagunenud turbal keskmiselt 10 mm. Tootmistsükkel koosneb turbakihi freesimisest õhukeste kihtidena, freesitud turba pööramisest, kuivanud turba vallitamisest, kogumisest ja aunatamisest. Olenevalt ilmastikutingimustest sooritatakse aastas keskmiselt 10 - 15 kogumistsükli.

Pärast turbakihi freesimist jäetakse turvas tootmisväljakutele kuivama. Kuivamise soodustamiseks pööratakse freesitud turvast sõltuvalt valmistoodangu nõuetele kaks kuni kolm korda. Freesitud turvas kuivatatakse väljakutel ja kogutakse vaakumkogujatega. Turvas ladustatakse 2 - 3 tootmistsükli järel väljaveoteede äärde või tootmisväljakute otstesse aunadesse. Aunade kõrgus oleneb kasutatavast tehnoloogiast, turbaliigist ja kaevandamise hooaja kestusest.

Plokkturvast toodetakse vähelagunenud turbast ning turba plokid lõigatakse ekskavaatoriga või spetsiaalse kombainiga. Turba plokid tõstetakse talveks kahekaupa virna, mis parandab turba omadusi. Kevadel kuivanud pätsid ladustatakse ühekordselt maapinnale kuivama aeg-ajalt neid pöörates, kuni nende niiskus on vähenenud ligikaudu 50%. Seejärel plokid ladustatakse edasiseks

kuivamiseks.

Pärast kogutud turba aunatamist, toimub turba laadimine ekskavaatoriga veoautodele ning väljavedu sadamasse või tarbijatele. Turba väljavedu toimub aastaringelt. Tootmisperioodi välisel ajal tehakse abitöid, puhastatakse kuivenduskraave ja korrastatakse väljaveoteid. Pärast turbavaru ammendamist turbatootmisala korrastatakse projekti alusel.

2.2. Alternatiivsed võimalused

Turbatootmisalade kuivendamiseks ja turba tootmiseks on väljakujunenud parim võimalik tehnika, seetõttu toimub erinevatel turbatootmisaladel nii kuivendamine kui ka turba kaevandamine sisuliselt ühtviisi. Seetõttu reaalsed alternatiivsed võimalused ehk teised majanduslikult põhjendatud turba kaevandamise tehnoloogiad puuduvad. Võimalik on käsitleda vaid mõningaid konkreetseid tehnilisi lahendusi ja töövõtteid. Kavandatava tegevuse asukoha valikul samuti reaalsed alternatiivsed võimalused puuduvad, kuna KMH on algatatud maavara kaevandamise loa taotlusele taotletavates piirides, kus varasemalt on turvast juba toodetud.

KMH aruandes võrreldakse kavandatavat tegevust 0-alternatiiviga ehk olukorraga, et Kõrsa turbatootmisalal turba kaevandamiseks maavara kaevandamisluba ei väljastata. Sel juhul turba kaevandamine antud turbatootmisalal ei jätku, mäeeraldisel maavara ei ammendata ning juba rajatud turbatootmisala osa korrastatakse.

3. KESKKONNAMÕJU HINDAMISE SISU

Keskkonnamõju hindamise aruande koostamisel lähtutakse nõuetele vastavaks tunnistatud KMH programmist. Juhul, kui aruande koostamisel ilmnevad täiendavad olulised mõjutegurid, analüüsitakse ka neid. Alljärgnevalt on toodud punktid, mida KMH aruandes kindlasti käsitletakse.

3.1 Arendaja, juhtekspert, ekspertrühma koosseis ja asjaomased asutused.

3.2 KMH algatamine, läbiviimine ja avalikustamine.

3.3 Kasutatud infoallikad.

3.4 Kavandatava tegevuse eesmärk.

3.5 Kavandatava tegevuse seos strateegiliste planeerimisdokumentidega.

Pärnu maakonnaplaneeringus 2030+ (kehtestatud Riigihalduse ministri 29.03.2018 käskkirjaga nr 1.1-4/74) kohaselt ei asu taotletav Kõrsa turbatootmisala rohevõrgustiku tuumaalas ning asub rohevõrgustiku koridorist enam kui 100 m kaugusel. Kõrsa maardla on kohaliku tähtsusega turbamaardla ning Kõrsa turbatootmisala on maakonnaplaneeringus rühmitatud I ja II kategooriasse:

- I kategooria: alad, kus maavarade kaevandamine on soodustatud, kaevandamistegevus toimub juba praegu ning kus on mõistlik kaevandamist jätkata;
- II kategooria: alad, kus kaevandamise alustamiseks ei ole teada suuremaid takistusi.

Taotletava Kõrsa turbatootmisala kattub maakonnaplaneeringus taotletav määral osaliselt puhkemetsa ja vähesel määral (2,4 ha ulatuses) Sindi väärtusliku maastiku piiriga. Pärnu maakonnaplaneeringus 2030+ on soovitatud kaevandamiseks eelistada juba kuivendusest rikunud alasid, vältida alasid, mis asuvad väärtuslikel maastikel, roheline võrgustiku aladel ja väärtuslikel põllumajandusmaadel. Pärnu maakonnaplaneeringu 2030+ kohaselt on väärtuslike märgalade kuivendamine keelatud, v.a juhtudel, kui alale on antud kaevandamise luba. Juhul, kui väärtuslikul maastikul soovitakse kaevandada maavaravaru, tuleb hinnata kavandatava tegevuse mõju väärtuslikule maastikule ning säilitada ala väärtused maksimaalselt. Maavaravaru kaevandamise lõppedes

tuleb ala korrastada selliselt, et see sobituks väärtusliku maastikuga. Taotletav Kõrsa turbatootmisala vastab üldjoontes nendele tingimustele, kuna väärtusliku maastikuga kattumine on vähene, kuid KMH aruandes hinnatakse muuhulgas kavandatava tegevuse mõju väärtuslikule maastikule. Samuti toetab Kõrsa turbatootmisalal turbatootmise jätkamine kasutuselevõetud maardlates varude maksimaalset ammendamist ja alade korrastamist.

Uus Pärnu linna üldplaneering (omavalitsusüksusena) on algatatud Pärnu linnavolikogu [21.06.2018 otsusega nr 63](#), kuid selle lähtealuseks olevas [Paikuse valla üldplaneeringus](#) (kehtestatud Paikuse Vallavolikogu 15.06.2009 määrusega nr 8, üle vaadatud 16.12.2013 Paikuse Vallavolikogu määrusega nr 23) on olemasolev Kõrsa turbatootmisala reserveeritud mäetööstusalana ning taotletav Kõrsa turbatootmisala on reserveeritud kompensatsioonialana. Üldplaneeringu kohaselt on kompensatsioonialad eelkõige inimtegevusest tulenevaid negatiivseid mõjusid mahendavad ja maastikku mitmekesistavad alad, mis on reserveeritud intensiivse kasutusega alade vahele. Kompensatsioonialale tuleb vältida uute majapidamiste rajamist ning need alad toetavad roheline võrgustiku toimimist.

Pärnumaa turbavarude arengukava (aastani 2030) eesmärgiks on arendada turba kaevandamist ja suurendada turba kasutamist Pärnumaal ja Eestis tervikuna, seejuures parimat võimalikku tehnikat kasutades ning turba kaevandamise ja kasutamise läbi elanikkonna tööhõive ja sotsiaalingimuste paranemist tagades. Arengukavas tuuakse välja, et lisaks otsestele looduskaitsealadele piirangutele ei ole maakonna planeeringute järgi paljudel aladel intensiivne inimtegevus soovitatav. Samas juhib arengukava tähelepanu asjaolule, et rohevõrgustiku tugialad ja koridorid haaravad enda alla enamuse Pärnu maakonna riigimetsamaadest ning valdava osa soodest, mistõttu ka uued kavandatavad turbatootmisalad rohevõrgustikuga kattuvad.

Kõrsa maardla on Keskkonnaministri 27.12.2016 määrus nr 87 „[Kaevandamisega rikutud ja mahajäetud turbaalade ning kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirj](#)” kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirjas. [Maapõueseaduse](#) § 45 lõike 1 alusel on lubatud turba kaevandamiseks taotleda kaevandamisluba üksnes kaevandamisega rikutud ja mahajäetud turbaalade nimekirja või kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirja kantud alal või maardlal. [Maapõueseaduse](#) § 45 lõike 3 alusel on kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirja kantud turbamaardla või selle osa või muu turbaala, mis on inimtegevusest mõjutatud ja mis ei oma eeldatavalt olulist looduskaitseväärtust. Juba kaevandatud taotletav mäeeraldise osa, kui ka olemasoleva taimkattega on tugevalt kuivendusest

mõjutatud, eriti lääneosas, kus on olemas kinnikasvav kuivendusvõrk. Taastumatute loodusvarade kasutamisel tuleb järgida säästva arengu põhimõtteid. Kaevandamisel tuleb kasutada parimat võimalikku tehnoloogiat ning kaevandatud alad tuleb korrastada kaevandamiseelse maastikuga samaväärseks. Kaevandamisejärgselt tuleb taastada maa-ala võimalikult looduslähedane seisund, rabade puhul ökoloogiliselt funktsioneeriv sooelupaik.

Looduskaitse arengukavas aastani 2020 (kiideti heaks 26.07.2012) märgitakse, et turba kaevandamisel tuleb eelistada kuivendusest rikutud alasid (sealhulgas mahajäetud turbatootmisalasid) looduslikele aladele. Kõrsa turbatootmisalal on varasemalt turvast toodetud või osaliselt kuivendusest mõjutatud. Looduskaitse arengukavas käsitletakse turvast loodusvarana, mille kasutamisel on looduskaitse eesmärk negatiivse keskkonnamõju minimeerimine ning looduslike protsesside ja maastikuilme taastamine pärast majandustegevuse lõppemist. Turba kasutamisel tuleb järgida säästva arengu põhimõtteid. Kaevandamisel tuleb kasutada parimat võimalikku tehnoloogiat ning kaevandatud alad tuleb korrastada kaevandamiseelse maastikuga samaväärseks. Kaevandamisejärgselt tuleb taastada maa-ala võimalikult looduslähedane seisund, rabade puhul ökoloogiliselt funktsioneeriv sooelupaik.

Kõrsa turbatootmisala paikneb Lääne-Eesti vesikonnas. Lääne-Eesti veemajanduskava (edaspidi VMK) on koostatud aastateks 2015 – 2021 (kinnitatud 07.01.2016), mille eesmärgiks on vähendada rannikuveekogumitesse jõudvat koormust. Koormus jaguneb looduslikuks ja inimtekkeliseks koormuseks. Inimtekkelist hajukoormust põhjustavad põllu- ja metsamajandus, maavarade kaevandamine, turbatööstus, loodusliku äravoolu-režiimi muutmine, sademevee äravool, transport ning ühiskanalisatsioonita hajaasustus. Lääne-Eesti vesikonnas esineb hajukoormusest kõige rohkem põllumajandusest tulenevat koormust. Kõrsa mäeeraldiselt plaanitakse kuivendust vett ära juhtida Sindi oja (VEE1145300) kaudu, mille seisundit ei ole Lääne-Eesti VMKs hinnatud. Sindi oja suubub Pärnu jõkke (VEE1123500), mille 2019. a. veekogumite seisundi koondhinnang on „kesine“ kuid koondseisundi eesmärk aastaks 2021 ja aastaks 2027 on „hea“ (Keskkonnaseire infosüsteem KESE). VMK-s on hajukoormuse mõju vähendamiseks välja pakutud vastavad meetmed, millega kavandatav tegevus vastuollu ei lähe.

3.6 Kavandatava tegevuse ja selle reaalsete alternatiivsete võimalustega eeldatavalt mõjutatava keskkonna kirjeldus ning keskkonnaseisund.

– Turbatootmisala asukoht, maakasutus, omand, asustus, infrastruktuur ja neist

tulenevad võimalikud piirangud.

- Geoloogilised ja hüdrogeoloogilised tingimused ja maastik.
- Kuivendustingimused.
- Maavara kvaliteet ja varu.
- Ilmastikutingimused.
- Taimed, loomad, rohevõrgustik, kultuuripärand ja kaitstavad loodusobjektid.

Kuivendusvee kavandatavalt mäeeraldiselt ära juhtimiseks kasutatakse Sindi oja. Keskkonnamõju hindamise aruandes käsitletakse kasvuhoonegaaside emissiooni, raba erinevad kasutusviise ja kaevandatud maa korrastamise kohustust [maapõueseaduse](#) alusel.

3.7 Kavandatav tegevus ja selle reaalsed alternatiivsete võimaluste kirjeldus.

- Turba tootmisel kasutatav tehnoloogia ja tehnika, ettevalmistustööd ja tootmisprotsess.
- Kavandatav tegevus ja selle reaalsed alternatiivsed võimalused.
- Kaevandatud ala korrastamine.

Kirjeldatakse kavandatavat tegevust ja tootmistehnoloogiat, samuti olukorda kui luba ei väljastata.

3.8 Kavandatava tegevuse ja selle reaalsed alternatiivsete võimalustega kaasnev oluline keskkonnamõju eeldatavad mõjuallikad, mõjuala suurus ning mõjutatavad keskkonnaelemendid.

Kavandatava tegevusega kaasnev mõju avaldub peamiselt turbatootmisala mäeeraldisel piiril. Väljaspool mäeeraldist mõjutatakse keskkonda olenevalt mõjutegurist sadade meetrite kaugustele. Ülevaade taotletava Kõrsa turbatootmisala ümbruskonnast on toodud [joonisel 2](#). Täpsemad mõjuulatused tuuakse välja KMH aruandes tulenevalt objekti iseärasusest.

- Turbatootmisalalt ärajuhitava kuivendusvee mõju pinnaveekogudele.

Kõrsa turbatootmisalalt plaanitakse kuivendust vett ära juhtida Sindi oja ([VEE1145300](#)) kaudu, mis suubub Pärnu jõkke ([VEE1123500](#)). KMH aruandes käsitletakse kavandatava turbatootmisala väljalaskude veeseire ja turbatootmisala suublaks olevate veekogude suublaseire vajadust ning turbatootmisalalt ärajuhitava kuivendusvee võimalikke mõjusid

pinnaveekogudele. KMH aruandes käsitletakse olemasoleva Kõrsa II mäeeraldise väljalaskude veekvaliteeti ning hinnatakse kavandatava tegevuse võimalikku mõju Sindi oja veekvaliteedile ning kahe turbatootmisala võimalikke koosmõjusid.

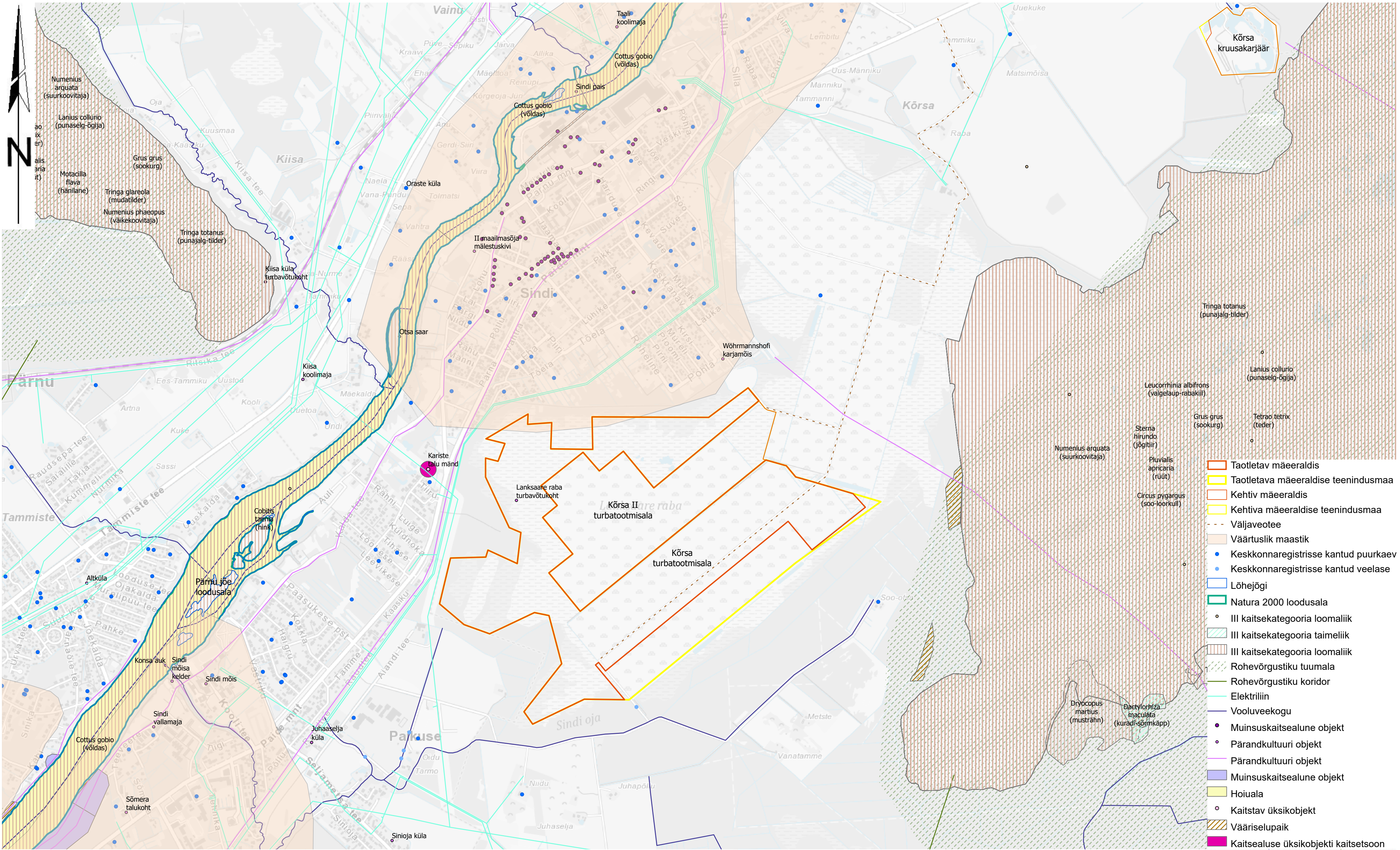
– Turbatootmisala kuivendamise mõju soosetete veekihis.

Turbatootmisalal on turba tootmise eelduseks kuiv rabapind, mille saavutamiseks rajatakse turbaväljakutele kuivenduskraavid, mille omavaheline kaugus on ligikaudu 20 m. Väljakute ümber asuvate turbatootmisala kogujakraavide kaudu juhitakse kuivendusvesi Sindi oja kaudu Pärnu jõkke. Turbatootmisala kuivendamine alandab raba veetaset peamiselt mäeeraldisel, kuid mõjutab ka kraavidega piirnevate maa-alade veetaset ja seeläbi sealset taimestikku.

Keskkonnamõju hindamisel kasutatakse Tartu Ülikooli Ökoloogia ja Maateaduste Instituudi koostatud (2013, [2016](#)) tööd „Soode ökoloogilise funktsionaalsuse tagamiseks vajalike puhvertsoonide määramine pikaajaliste häiringute leviku piiritlemiseks või leevendamiseks“. Eelnevalt nimetatud uurimustöö tulemusena avaldub kuivenduse mõju siirdesoo taimkattes (eriti puurindes) selgemini ja oluliselt kaugemale (kraavist kuni 400 m) kui rabades (kuni 300 m). Seejuures on kuivenduse mõju sesoonselt ja aastati väga erinev ning avaldub minimaalse veetaseme korral. Täpsem mõjuhindang antakse keskkonnamõju hindamise käigus ja negatiivse mõju vältimiseks nähakse vajadusel ette vastavad leevendusmeetmed.

– Turbatootmisala kuivendamise mõju põhjaveele ja tarbekaevudele.

KMH aruandes hinnatakse Kõrsa turbatootmisala töötamisega kaasnevaid võimalikke mõjusid kaevude veetasemele ja kvaliteedile. Turvast toodetakse soosetetes, mis on seotud soosetete veekihiga (joogiveena ei kasutata). Ei ole põhjust eeldada, et Kõrsa turbatootmisalal turba kaevandamine hakkab mõjutama joogivee kvaliteeti. [Maa-ameti geoloogilise baaskaardi \(1: 400 000\)](#) toodud hinnangul on kavandatava tegevuse alal tegemist suhteliselt kaitstud põhjaveega alaga. Põhjavee kaitstust võimaliku reostuse eest aitavad tagada turbalasundi lamamiks olevad järvemuda, liivad ja moreen.

Märkused

1. Plaani koostamisel on kasutatud Maa-ameti WMS rakendust
2. Plaani koostamisel on kasutatud Keskkonnaregistri andmeid seisuga 17.06.2020.
3. Joonestamisel on kasutatud tarkvara Arcgis Pro ver 2.6.3 (litsents: EFL820902737)
4. Piirkonnas on I ja II kaitsekategooria liikide leiukohad, mille asukoha täpne avalikustamine on massiteabe vahendites keelatud (Looduskaitseseadus RT I 2004, 38, 258; 53, 373). I kaitsekategooria loomade lähim leiukoht asub taotletavast määeraldisest ligikaudu 70 m kaugusel kirdes ja II kaitsekategooria loomade lähim leiupaik asub taotletavast määeraldisest ligikaudu 250 m kaugusel läänes.

Objekti nimetus ja aadress		Joonise sisu		Joonise nr 2
Kõrsa turbatootmisala, Pärnu linn, Pärnu maakond,		Määeraldise lähiümbruse plaan		Mõõtkava 1: 15 000
 OÜ Inseneribüroo STEIGER Männiku tee 104, 11216 Tallinn Tel. 668 1011, Faks 668 1018	Koostas	Anna-Helena Purre		Kuupäev 23.11.2020
	Kinnitas	Aadu Niidas		Töö nr 20/3219

- Mõju infrastruktuurile, sealhulgas liikluskoormusele.

Toodandu väljavedu kavandatakse mööda kohalikku Turbaraba teed (tee nr 8080069) ja sealt edasi mööda Pärnu-Tori tugimaanteed (riigitee) nr 59. Mõju infrastruktuurile avaldab peamiselt toodangu transport, mis suurendab kasutatavate teede liiklusintensiivsust, mis omakorda võib mõjutada/halvendada teede seisukorda ja tavapärasest kasutamist. Toodangu transpordist põhjustatud liiklusintensiivsus sõltub tootmismahust, veoautode kandevõimest, tööajast ja teistest teguritest. Tootmismahud aastate lõikes erineb, kuna sõltub otseselt ilmastikutingimustest (tuule kiirus, pöud, sademed). Kruusakattega tee kasutamine suurendab sademetevaasel perioodil teedega külgnevatel aladel peenosakeste teket.

- Tootmisprotsessist ja transpordist põhjustatud müratase ja peenosakeste kontsentratsioon ning nende vastavus normidele.

Turba kaevandamise ja transpordiga kaasneb peente turbaosakeste lendumine tolmu- ning viimase kandumine kuivenduskraavidesse. Peenosakesi tekib tootmisest, laadimisest ja transpordist. Peenosakeste heitkogus sõltub ilmastikutingimustest (tuule kiirus, sademed), tootmisprotsessist, turba niiskusest, lagunemisastmest ja peenosakeste hulgast. Turbatootmisalalt levib ülenormatiivne peenosakeste kontsentratsioon tavatingimustel tekke kohast kuni 100 meetri kaugusele.

Samuti põhjustab turba kaevandamisel ja transpordil kasutatav tehnika müra, mille levikukaugus tootmisalast sõltub kasutatavast tehnoloogiast, tööprotsessidest, masinate ja seadmete paiknemisest, nende tehnilisest korrasolekust, maastikureljeefist, taimkatte kõrgusest ja tihedusest jne. Avamaastiku korral võib turbatootmisalal töötavast masinast ülenormatiivne müratase levida ligikaudu 0,5 km kaugusele, kuid tulenevalt puistust on ülenormatiivse mürataseme leviku ulatus oluliselt väiksem.

Taotletaval Kõrsa turbatootmisalal turba kaevandamisega kaasneva müra normtase määratakse keskkonnaministri määruse nr 71 „[Välisõhus leviva müra normtasemed ja mürataseme mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid](#)“ lisa 1 alusel. Peenosakeste piirväärtus määratakse Keskkonnaministri määruse nr 75 „[Õhukvaliteedi piir- ja sihtväärtused, õhukvaliteedi muud piirnormid ning õhukvaliteedi hindamispiirid](#)“ lisa 1 põhjal.

- Võimalikud jäätmed seoses turba kaevandamisega.

Taotletavalt Kõrsa turbatootmisalalt on sugekiht eelnevalt osaliselt eemaldatud, eemaldada on vaja veel kavandatava laienduse alalt sugekiht (ligikaudu 200 tuh m³). Kõrsa turbatootmisala ettevalmistamise ja kaevandamisega tekkivad jäätmed (kännud, kuivenduskraavidesse settinud turbaheljum, sugekiht) on jäätmeseaduse mõistes kõrvalsaadused, mis ei avalda negatiivset mõju ei keskkonnale ega ka inimese tervisele. Taotleja on teadlik, et juhul kui tegevuse käigus selgub, et kaevandamisjäätmeid siiski tekib, on kohustus ka kaevandamisjäätmekava esitada.

Korrastamise käigus saab sugekihti kasutada pindade tasandamiseks. Samuti on osa kändusid võimalik kasutada kraavide täitmiseks. Turbalasundist eemaldatavad kannud kasutatakse teede täitematerjalina või realiseeritakse kohalikele elanikele küttematerjalina. Tulenevalt jäätmeseaduse § 73 lõikest 5 ja selle alusel kehtestatud Keskkonnaministri 21.04.2004 määrusest nr 21 ei ole jäätmeluba nõutav, kui tavajäätmeid kasutatakse teede ehitusel, maa-alade planeerimisel, täitmisel, taastamisel ja korrastamisel.

- Võimalikud keskkonnaavariid ja tuleohutus.

Tehnikat hooldatakse Kõrsa turbatootmisbaasi kinnistul (katastritunnus 56801:005:0104) Tehnika hooldamiseks on kinnistul töökoda (alltöövõtjatel ka väike kontori- ja olmehoone). Seadmete tankimine ja hooldus peab toimuma selleks spetsiaalselt ettevalmistatud platsil, mis on varustatud õlitõrje vahenditega. Masinate ja seadmete töötamisel turbatootmisalal võib sattuda turbalasundisse õli ja määrdeaineid. Tekkinud reostus võib kraavide kaudu kanduda looduslikesse vooluveekogudesse ja mõjutada seeläbi sealset elustikku.

Turvast toodetakse mai keskpaigast kuni augusti lõpuni, seega on tulekahju tekkimine üheks võimalikuks keskkonnaavariiks. Turbatootmisalal võib põleng tekkida turba isesüttimisel, summutist lendavast sädemest, inimese hooletusest, masina või seadme rikkest vms põhjusel. Tulekahju tekkimise riski suurendavad tootmisterritooriumile sattunud kõrvalised isikud, kes ei ole tuleohutusnõuetest teadlikud. Seetõttu on oluline, et kõrvalised isikud ei satuks turbatootmisala territooriumile. Turbatootmisalalt tekkinud tulekolle võib põhjustada laiaulatusliku tulekahju, mille korral pannakse ohtu ka ümberkaudsed maa-alad. Seetõttu on vajalik järgida tuleohutuse eeskirju, teha koostööd Päästeametiga ning järgida, et kõrvalised isikud, kes ei ole teadlikud tuleohutusenõuetest ei

sattuks turbatootmisala territooriumile. Turba kaevandamise ohutusnõuded on kehtestatud majandus- ja kommunikatsiooniministri määruses nr 172 „Kaevandamise ohutusnõuded.”

– Loodusvara kasutamise otstarbekus ja vastavus säästva arengu põhimõtetele.

Hinnatakse turba kaevandamise kasutamise otstarbekust ja laienemise võimalusi antud asukohas ja kavandatava tegevuse vastavust säästva arengu põhimõtetele. Samuti käsitletakse maakasutuse ja turba kaevandamisega kaasnevaid kasvuhoonegaaside vooge. Loodusvara kasutamise hindamisel lähtutakse säästva arengu seadusest ja Keskkonnaministri määrusest nr 87 „Kaevandamisega rikutud ja mahajäetud turbaalade ning kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekiri”.

Maapõueseaduse § 45 lõike 1 alusel on tänaseks lubatud turba kaevandamiseks taotleda kaevandamisluba üksnes kaevandamisega rikutud ja mahajäetud turbaalade nimekirja või kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirja kantud alal või maardlal. Kõrsa turbamaardla on nimetatud Keskkonnaministri määruses nr 87 „Kaevandamisega rikutud ja mahajäetud turbaalade ning kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekiri” lisas 2. Maapõueseaduse § 45 lõike 3 alusel on kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirja kantud turbamaardla või selle osa või muu turbaala, mis on inimtegevusest mõjutatud ja mis ei oma eeldatavalt olulist looduskaitseväärtust.

Säästva arengu seaduse § 2 alusel on looduskeskkonna ja loodusvarade säästliku kasutamise eesmärk tagada inimesi rahuldav elukeskkond ja majanduse arenguks vajalikud ressursid looduskeskkonda oluliselt kahjustamata ning looduslikku mitmekesisust säilitades.

– Mõju maastikule.

Turba kaevandamise tulemusena eemaldatakse laiendatavalt alalt seni säilinud taimkate ja maapind jääb mäeeraldisel järk-järgult madalamaks. Kavandatava tegevuse mõju maastikule avaldub peamiselt mäeeraldise piires, mida tuleb lugeda oluliseks. Turba kaevandamise mõju maastikule leevendatakse pärast turbavaru ammendamist turbatootmisala korrastamisega.

- Mõju taimedele, loomadele, rohevõrgustikule, kaitstavatele loodusobjektidele ja kultuuripärandile.

Taotletaval Kõrsa mäeeraldisel on taimestik u 43 % ulatuses eemaldatud ning ülejäänud osa alast moodustavad kuivendusest mõjutatud rabakooslused. Kõrsa turbatootmisala piirneb läänest Sindi linna ja Paikuse alevikuga, lõuna- ja põhjasuunast peamiselt põllumajanduslike maade ja põhjast ammendunud turbatootmisalaga ning idast metsa ja looduslikus seisundis rabaaladega. Alal puuduvad muinsuskaitsealused objektid, kaitsealused üksikobjektid ning kaitsealused taimeliigid. Taotletav Kõrsa turbatootmisala ei kattu rohevõrgustikuga.

Taotletava mäeeraldisel piiresse jääb pärandkultuuriobjekt Lanksaare raba turbavõtukoht. Taotletava mäeeraldisel läheduses asub mitmeid kaitsealuste loomade leiukohti. Mäeeraldisest vähemalt 175 m kaugusele jäävad II kaitsekategooria loomaliikide suurvidevlase (*Nyctalus noctula*, [KLO9114045](#)), pargi-nahkhiire (*Pipistrellus nathusii*, [KLO9114048](#)), veelendlase (*Myotis daubentonii*, [KLO9114047](#)), tiigilendlase (*Myotis dasycneme*, [KLO9114233](#)) ja põhja-nahkhiire (*Eptesicus nilsonii*, [KLO9114046](#)) leiukohad. Vähemalt 70 m kaugusel turbatootmisalast ida suunas asub merikotka (*Haliaeetus albicilla*, [KLO9124743](#)) leiukoht ja ligikaudu 390 m kaugusel mäeeraldisel piirist Kõrsa merikotka püsielupaik ([KLO3002001](#)). Ligi 600 m kaugusel kavandatavast mäeeraldisest ida suunas asuvad III kaitsekategooria loomaliikide mudatildri (*Tringa glareola*, [KLO9110398](#)), rüüda (*Pluvialis apricaria*, [KLO9110400](#)), suurkoovitaja (*Numenius arquata*, [KLO9110396](#)), jõgitiiru (*Sterna hirundo*, [KLO9110393](#)), punajalg-tildri (*Tringa totanus*, [KLO9110397](#)), punaselg-õgija (*Lanius collurio*, [KLO9110380](#)), tedre (*Tetrao tetrix*, [KLO9110399](#)), sookure (*Grus grus*, [KLO9110395](#)), soo-loorkulli (*Circus pygargus*, [KLO9110390](#)) ja valgelaup-rabakiili (*Leucorrhinia albifrons*, [KLO9200368](#)) leiukohad. Antud piirkonnas asuvad ka I kaitsekategooria loomaliigi niidurüüdi (*Calidris alpina schinzii*, [KLO9110406](#)) ja II kaitsekategooria loomaliigi mustsaba-vigle (*Limosa limosa*, [KLO9110391](#)) leiukohad.

Kaitsealustest taimeliikidest asuvad taotletavast mäeeraldisest vähemalt 1,8 km kaugusel III kaitsekategooria käpalise kuradi-sõrmkäpp (*Dactylorhiza maculata*, [KLO9337234](#)) ja II kaitsekategooriasse kuuluva sookäpa (*Hammarbya paludosa*; [KLO9337259](#)) kasvukohad. Kaitsealuste seente ja samblike leiukohti kavandatava tegevuse piirkonnas ei asu. Natura 2000 võrgustikku kuuluv Pärnu jõe loodusala ([EE0040345](#)) jääb kavandatavast tegevusest ligikaudu 600 m kaugusele lääne

suunas. Loodusala kaitse-eesmärgiks Vabariigi Valitsuse 05.08.04 korralduse nr 615 „[Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri](#)“ ausel loomaliigid (harilik hink (*Cobitis taenia*), harilik võldas (*Cottus gobio*), jõesilm (*Lampetra fluviatilis*), lõhe (*Salmo salar*) ja paksukojaline jõekarp (*Unio crassus*)), mille elupaiku kaitstakse ja elupaigatüübid (jõesed ja ojad (3260), lamminiidud (6450) ja puisniidud (6530*)).

– Mõju inimese tervisele, heaolule ja varale.

KMH-s hinnatakse tulenevalt lähimate õuealade paiknemisest ja kavandatava tegevusega kaasnevate keskkonnamõjude ulatustest mõju inimese tervisele, heaolule ja varale. Kavandatava tegevusega (turbatootmisala kuivendamine, turba kaevandamine, toodangu transport, ala korrastamine jne) võib kaasneda vahetu või kaudne ebasoodne mõju keskkonnale ning keskkonna kaudu võidakse mõjutada inimese tervist, heaolu või vara. Laiendatavale Kõrsa turbatootmisalale lähimad majapidamised Sindi linnas jäävad taotletavast mäeeraldisest vähemalt 75 m kaugusele.

Kohalikele elanikele ja nende varale on peamiseks ohuteguriks tulekahjud, kuna laiaulatusliku tulekahju korral seatakse ohtu ka ümberkaudsed maa-alad. Igasugune piirkonnas esinev majandus- ja arendustegevus aga pakub inimestele otseselt ja kaudselt tööd.

– Koosmõju teiste tegevusliikidega.

Taotletav Kõrsa turbatootmisala ümbritseb olemasolevat Kõrsa II turbatootmisala (maavara kaevandamise luba nr [L.MK.PM-13269](#), kehtivus 01.04.2005 – 19.12.2049, omaja AS Jiffy Products Estonia). Kui keskkonnamõju hindamise käigus selgub mõjutegureid, mis põhjustavad koosmõju aspektist olulist keskkonnamõju, siis võetakse seda arvesse.

3.9 Kavandatava tegevusega eeldatavalt kaasneva negatiivse keskkonnamõju vältimise või minimeerimise meetmed ning nende kasutamise eeldatav efektiivsus.

Kavandatava tegevusega kaasneva negatiivse keskkonnamõju vältimise või minimeerimise eesmärgil pakutakse välja leevendusmeetmed ning hinnatakse nende kasutamise eeldatavat efektiivsust.

3.10 Keskkonnaseire ja teiste keskkonnalubade vajadus.

Lähtuvalt KMH tulemustest antakse soovitusi keskkonnaseire tingimuste seadmiseks ja käsitletakse teiste keskkonnalubade vajadust.

3.11 Kavandatava tegevuse võrdlus erinevate reaalseste alternatiivsete võimalustega ja nende paremusjärjestus.

Kavandatava tegevuse ja selle reaalseste alternatiivsete võimaluste võrdlemisel lähtutakse nendega eeldatavasti kaasnevast keskkonnamõjust ja hüvedest.

3.12 Kokkuvõte, soovitused ja koondhinnang.

3.13 KMH aruande koostamisel kasutatud infoallikad.

3.14 KMH aruandele lisatakse KMH menetlust kajastavad dokumendid, asjaomastelt asutustelt ja teistelt huvigruppidelt avalikustamise perioodil laekunud kirjad ja avalike arutelude protokollid.

Avalikustamise perioodil laekunud kirjades esitatud ettepanekutele, vastuväidetele ja küsimustele ja avalikul arutelul vastuseta jäävatele küsimustele vastatakse kirjalikult, mille koopiad lisatakse aruandele.

4. HINDAMISMETOODIKA

Keskkonnamõju hindamisel hinnatakse peamiselt maavara kaevandamisega kaasnevat keskkonnamõju võttes arvesse üldtunnustatud keskkonnamõju hindamise alaseid teadmisi ja hindamismetoodikat. KMH aruande koostamiseks on materjale piisavalt ning selleks kasutatakse objektiga seotud dokumente ja varasemalt koostatud uuringuid, kirjandust ning avalikke andmebaase ja infoallikaid. Lisauuringute vajadust ette ei nähta.

Keskkonnamõju hindamisel lähtutakse Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduses toodud põhimõtetest, mille põhjal:

- Keskkonnamõju hindamise eesmärk on anda tegevusloa andjale teavet kavandatava tegevuse ja selle reaalsete alternatiivsete võimalustega kaasneva keskkonnamõju kohta ning kavandatavaks tegevuseks sobivaima lahendusvariandi valikuks, millega on võimalik vältida või vähendada ebasoodsat mõju keskkonnale ning edendada säästvat arengut;
- Keskkonnamõju on kavandatava tegevuse elluviimisega eeldatavalt kaasnev vahetu või kaudne mõju keskkonnale, inimese tervisele ja heaolule, kultuuripärandile või varale;
- Keskkonnamõju on oluline, kui see võib eeldatavalt ületada mõjuala keskkonna-taluvust, põhjustada keskkonnas pöördumatuid muutusi või seada ohtu inimese tervise ja heaolu, kultuuripärandi või vara.

Keskkonnamõjude prognoosimisel kasutatakse mitmeid hindamismetoodikaid: kaardianalüüsi (Eesti Looduse Infosüsteemi ja Maa-ameti kaardikihid), hinnatava objekti ja selle lähiümbruse vaatlust, eksperthinnanguid ning vajadusel asjaomaste asutustega konsulteerimist. Keskkonnamõju selgitused, järeldused ja soovitused esitatakse tuginedes ekspertrühma kuuluvate spetsialistide erialasele kogemusele, välivaatluse tulemustele ning erinevate ametkondade ja osapoolte omavahelisele koostööle.

Tabelis 4.1 on toodud teemade kaupa, milliseid metoodikaid konkreetsete mõjude hindamisel kasutatakse. Kavandatava tegevuse ja selle reaalsete alternatiivsete võimalustega ei kaasne KeHJS § 20 lõige 2 alusel koostatud Keskkonnaministri 01.09.2019 määruses nr 34 „Keskkonnamõju hindamise aruande sisule esitatavad täpsustatud nõuded” § 4 lõige 2 punktis 2 nimetatud valguse, soojuse, kiirguse ega lõhnaga seotud tagajärgi. Seetõttu eelnevalt nimetatud mõjutegureid KMH aruande koostamisel ei käsitleta/hinnata.

Tabel 4.1 Hinnatavad mõjukriteeriumid ja mõjude prognoosimisel kasutatavad hindamismetoodikad

Hinnatavad mõjukriteeriumid	Hindamismetoodika
Kuivendusvee mõju pinnaveekogudele	Kaardianalüüs – kuivendusvee ärajuhtimiseks kasutatava eesvoolu paiknemine, maakasutus planeeritava turbatootmisala lähiümbruses
	Vaatlus – eesvoolu seisukorra hindamine, maakasutus planeeritava turbatootmisala lähiümbruses
	Ekspert hinnang – eesvoolu seisund olemasolevate turbatootmisalade kuivendusvee seireandmete ja riikliku keskkonnaseire põhjal enne turbatootmisala rajamist ning kasutamist, kuivendusvee koormuse arvutamine
Kuivendamise mõju soosetete veekihi	Ekspert hinnang – veetaseme alanemise hindamisel soosetetes kasutatakse varasemate uuringute tulemusi, sh „Soode ökoloogilise funktsionaalsuse tagamiseks vajalike puhvertsoonide määramine pikaajaliste häiringute leviku piiritlemiseks või leevendamiseks“
Kuivendamise mõju põhjaveele ja tarbekaevudele	Ekspert hinnang – varasemalt teostatud geoloogilise uuringu andmete põhjal iseloomustatakse piirkonna geoloogilist ehitust ja hinnatakse turbalasundi all oleva veepideme olemasolu, millest lähtuvalt hinnatakse turbatootmisest tuleneva mõju esinemist või mitte esinemist piirkonna põhjaveele ja kohalike inimeste veevarustusele
Mõju infrastruktuurile	Kaardianalüüs – väljaveotee asukoht
	Vaatlus – olemasolevate teede seisukord
	Ekspert hinnang – eeldatavast kaevandamise aasta toodangust ja transpordi dünaamikast lähtuvalt arvutatakse hinnanguiline lisanduv liikluskooormus teedele
Müratase	Ekspert hinnang – müra normtase määratakse keskkonnaministri määruse nr 71 „Välisõhus leviva müra normtasemed ja mürataseme mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid“ alusel, arvutuslikult hinnatakse kas kavandatava tegevusega kaasnev müratase võib põhjustada normtaseme ületamist lähima õueala juures
Peenosakeste kontsentratsioon	Ekspert hinnang – peenosakeste piirväärtus määratakse keskkonnaministri määruse nr 75 „Õhukvaliteedi piir- ja sihtväärtused, õhukvaliteedi muud piirnormid ning õhukvaliteedi hindamispäärid“ alusel, mõjuhinnangu andmisel kasutatakse varasemate uuringute tulemusi
Jäätmete teke	Ekspert hinnang – kavandatava tegevusega kaasnevate jäätmete tekke hindamisel lähtutakse Jäätmeseadusest

Keskkonnaavariid	Ekspert hinnang – võimalike keskkonnaavariide tekkimist hinnatakse varasemate teadmiste põhjal, hindamisel lähtutakse majandus- ja kommunikatsiooniministri määrusest nr 172 „Kaevandamise ohutusnõuded“
Loodusvara kasutamise otstarbekus ja tegevuse vastavus säästva arengu põhimõtetele, mõju kasvuhoonegaaside voogudele	Ekspert hinnang – hinnatakse turba kaevandamise otstarbekust antud asukohas ja kavandatava tegevuse vastavust säästva arengu põhimõtetele ning hindamisel lähtutakse keskkonnaministri määrusest nr 87 „Kaevandamisega rikutud ja mahajäetud turbaalade ning kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekiri“ ja säästva arengu seadusest
Mõju maastikule	Vaatlus – kavandatava tegevuse asukoha iseloomustamine enne tegevuse alustamist Ekspert hinnang – antakse hinnang maastiku muutumisele kaevandamise ajal ja pärast korrastamist
Mõju taimedele	Ekspert hinnang – turbatootmisala kuivenduse mõju hindamisel taimestikule lähtutakse olemasolevast situatsioonist ja looduskaitsealisest informatsioonist. Taotletav Kõrsa turbatootmisalale lisanduval alal on Eestimaa Looduse Fondi poolt inventeeritud 2010. aastal, millega keskkonnamõju hindamisel arvestatakse. Vajadusel viiakse läbi täiendavad uuringud
Mõju loomadele	Ekspert hinnang – kohaliku piirkonna loomastiku (sh linnustiku) iseloomustamisel kasutatakse riikliku keskkonnaseire andmeid (eluslooduse mitmekesisuse seire). Rohevõrgustiku hindamisel kasutatakse planeeringutes toodud informatsiooni. Võimalusel tehakse koostööd kohaliku jahiseltsiga, kes on kursis loomade liikumisega. Juhul kui olemasolevast keskkonnanalasest informatsioonist ei piisa, viiakse läbi täiendavad uuringud
Mõju kaitstavatele loodusobjektidele	Kaardianalüüs – kasutatakse Eesti Looduse Infosüsteemi andmeid Ekspert hinnang – hindamisel lähtutakse kaitstavate liikide elupaikade tingimustest, looduskaitse seadusest ja Eesti Looduse Infosüsteemi kantud informatsioonist.
Mõju kultuuripärandile	Ekspert hinnang - mõju kultuuripärandile hinnatakse varasemate teadmiste ja Keskkonnaregistrisse kantud pärandkultuuri objektide põhjal
Mõju inimese tervisele, heaolule ja varale	Ekspert hinnang – hinnang antakse tulenevalt lähimate õuealade paiknemisest ja kavandatava tegevusega kaasnevatest keskkonnamõjudest ja nende ulatustest
Koosmõju teiste tegevusliikidega	Ekspert hinnang – tuuakse välja kavandatava tegevusega võimalik koosmõju teiste turbatootmisaladega, seejuures arvestatakse võimalikke ühiseid väljaveoteid, kasutatavaid looduslikke vooluveekogusid, mõju välisõhule, jt mõjutegureid millega võib eeldatavasti kaasneda märkimisväärne koosmõju

KMH aruande koostamisel kasutatakse objektiga seotud dokumente ja varasemalt teostatud uuringuid, kirjandust ning avalikke andmebaase ja infoallikaid, mida on hinnangute andmiseks piisavalt. Elustiku osas lähtutakse lisaks olemasolevale ja keskkonnamõju hindamise käigus koondatavale keskkonnavalasele informatsioonile ka läbiviidavate välivaatluste tulemustest. Kasutatud kirjanduse loetelu esitatakse KMH aruandes, kuid peamised infoallikad keskkonnamõju hindamisel on järgmised:

- Vabariigi Valitsuse määrus 12.12.2005 nr 293 „Turba kriitilise varu ja kasutatava varu suurus ning kasutusmäärad“;
- Pärnu maakonnaplaneering 2030+;
- Paikuse valla üldplaneering;
- Ramst, R., Kaasik, C. 2018. Kõrsa turbamaardla Kõrsa turbatootmisala ja Kõrsa II turbatootmisala mäeeraldiste jääkvaru uuringu aruanne (varu seisuga 31.03.2018. a), OÜ Inseneribüroo Steiger, EGF 8924;
- Kõrsa turbamaardla registrikaart nr 92;
- Veersalu, K. 2019. Maavara kaevandamise loa taotlus;
- EELIS (Eesti Looduse Infosüsteem – Keskkonnaregister): Keskkonnaagentuurist saadud andmed;
- Maa-ameti X-GIS rakendused;
- Eesti Vabariigi seadusandlus;
- Kirjavahetus arendajaga.

Kavandatava tegevuse ja selle reaalsete alternatiivsete võimaluste võrdlemisel kasutatakse kaalutud intervallskaalat ehk *Delphi*-meetodit. See tähendab, et igale mõjukriteeriumile antakse vastava peatüki lõpus hinnang (hindepall) arvestades objekti keerukust. Kuna üksikute mõjutegurite omadused (kvaliteet) ja suurused (kvantiteet) on üldjuhul erinevad, siis kasutatakse mõjukriteeriumite hindamisel 11-pallist skaalata (-5 kuni +5), kus +5 tähistab väga olulist positiivset mõju ja -5 väga olulist negatiivset mõju ([tabel 4.2](#)).

Lisaks antakse igale mõjukriteeriumile kaal, mis arvestab kriteeriumi olulisust. Kriteeriumite kaalu määramiseks kasutatakse paariviisilist võrdlust. Iga kriteerium võrreldakse kõikide teiste kriteeriumitega. Olulisemaks peetavale kriteeriumile omistatakse väärtus 1, vähem olulisele väärtus 0. Võrdsete väärtuste korral, antakse mõlema kriteeriumi väärtuseks 0,5. Seejuures ei tähenda kriteeriumi väärtus 0, et kriteeriumi sisuline väärtus puudub, vaid võrrelduna teise kriteeriumiga on tema olulisus väiksem.

Tabel 4.2 Mõjude olulisuse skaala

0	mõju puudub
---	-------------

-1	vähene negatiivne mõju	+1	vähene positiivne mõju
-2	nõrk negatiivne mõju	+2	nõrk positiivne mõju
-3	mõõdukas negatiivne mõju	+3	mõõdukas positiivne mõju
-4	oluline negatiivne mõju	+4	oluline positiivne mõju
-5	väga oluline negatiivne mõju	+5	väga oluline positiivne mõju

Kaalutud hinde saamiseks korrutatakse mõjukriteeriumile antud hindepalli selle kriteeriumi kaaluga. Kavandatava tegevuse ja selle reaalsete alternatiivsete võimaluste üldhinnang ja omavaheline võrdlus saadakse kõikide mõjukriteeriumite kaalutud hinnete summeerimisel.

5. AJAKAVA

Tabel 5.1 KMH raames kavandatavad tegevused ja nende ajakava

NR	TEGEVUS	TÄITJA	KUUPÄEV/AJAKULU
1	KMH algatamise otsus	Otsustaja	18.03.2020
2	KMH programmi koostamine ja esitamine otsustajale	Ekspert ja arendaja	~1 kuni 2 nädala jooksul
3	KMH programmi nõuetele vastavuse kontroll ja edastamine asjaomastele asutustele *	Otsustaja	14 päeva jooksul pärast programmi saamist (KeHJS § 15 ¹ lg 2)
4	Vajadusel KMH programmi parandamine ja täiendamine vastavalt KKA ettepanekutele	Ekspert ja arendaja	~1 nädala jooksul
5	Asjaomased asutused esitavad KMH programmi kohta seisukohad	Otsustaja ja asjaomased asutused	30 päeva jooksul pärast programmi saamist (KeHJS § 15 ¹ lg 4)
6	KMH programmi kohta esitatud seisukohtade ülevaatamine ja omapoolse sisukoha kujundamine ning edastamine arendajale ja ekspertidele	Otsustaja	14 päeva jooksul pärast asjaomaste asutuste seisukohtade saamist (KeHJS § 15 ¹ lg 5)
7	Vajadusel KMH programmi parandamine ja täiendamine vastavalt seisukohtadele ning täiendatud programmi esitamine otsustajale	Ekspert ja arendaja	~1 nädala jooksul
8	KMH programmi avalikust väljapanekust ja avalikust arutelust teavitamine	Otsustaja	14 päeva jooksul pärast programmi saamist (KeHJS § 16 lg 2)
9	KMH programmi avalik väljapanek	Otsustaja	Vähemalt 14 päevase kestusega (KeHJS § 16 lg 1)
10	KMH programmi avalik arutelu	Ekspert ja arendaja koostöös otsustajaga	Toimub pärast programmi avalikku väljapanekut
11	Avalikul väljapanekul laekunud kirjadele ja avalikul arutelul vastamata jäänud küsimustele vastamine. Vajadusel KMH programmi parandamine ja täiendamine ning esitamine otsustajale	Ekspert ja arendaja	30 päeva jooksul pärast avaliku arutelu (KeHJS § 17 lg 3)
12	KMH programmi nõuetele vastavuse kontroll, tuginedes asjaomaste asutuste seisukohtadele	Otsustaja	30 päeva jooksul pärast programmi saamist (KeHJS § 18 lg 2)
13	KMH programmi nõuetele vastavaks tunnistamise otsusest teavitamine **	Otsustaja	14 päeva jooksul pärast otsuse tegemist (KeHJS § 18 lg 4)

14	ARUANNE	KMH aruande koostamine lähtudes nõuetele vastavast KMH programmist ja esitamine otsustajale	Ekspert ja arendaja	~1 kuni 2 kuu jooksul
15		KMH aruande nõuetele vastavuse kontroll ***	Otsustaja	21 päeva jooksul pärast aruande saamist (KeHJS § 20 ¹ lg 2)
16		Vajadusel KMH aruande parandamine ja täiendamine vastavalt KKA ettepanekutele	Ekspert ja arendaja	~2 nädala jooksul
17		Asjaomased asutused esitavad KMH aruande kohta seisukohad	Otsustaja ja asjaomased asutused	30 päeva jooksul pärast aruande saamist (KeHJS § 20 ¹ lg 1)
18		KMH aruande kohta esitatud seisukohtade ülevaatamine ja omapoolse sisukoha kujundamine ja edastamine arendajale ja ekspertidele	Otsustaja	14 päeva jooksul pärast asjaomaste asutuste seisukohtade saamist (KeHJS § 20 ¹ lg 1)
19		Vajadusel KMH aruande parandamine ja täiendamine vastavalt seisukohtadele ning täiendatud aruande esitamine otsustajale	Ekspert ja arendaja	~2 nädala jooksul
20		KMH aruande avalikust väljapanekust ja avalikust arutelust teavitamine	Otsustaja	14 päeva jooksul pärast aruande saamist (KeHJS § 21)
21		KMH aruande avalik väljapanek	Otsustaja	Vähemalt 30 päevase kestusega (KeHJS § 21)
22		KMH aruande avalik arutelu	Ekspert ja arendaja koostöös otsustajaga	Toimub pärast aruande avalikku väljapanekut
23		Avalikul väljapanekul laekunud kirjadele ja avalikul arutelul vastamata jäänud küsimustele vastamine, vajadusel KMH aruande parandamine ja täiendamine ning esitamine otsustajale	Ekspert ja arendaja	30 päeva jooksul pärast avaliku arutelu (KeHJS § 21)
24		KMH aruande kooskõlastamine asjaomaste asutuste poolt	Otsustaja ja asjaomased asutused	30 päeva jooksul pärast aruande saamist (KeHJS § 22 lg 3)
25		KMH aruande nõuetele vastavuse kontroll, tuginedes asjaomaste asutuste kooskõlastustele	Otsustaja	30 päeva jooksul pärast asjaomaste asutuste kooskõlastuste saamist (KeHJS § 22 lg 5)
26		KMH aruande nõuetele vastavaks tunnistamise otsusest teavitamine ****	Otsustaja	14 päeva jooksul pärast otsuse tegemist (KeHJS § 22 lg 7)

* Kui arendaja ei ole 18 kuu jooksul KMH algatamisest arvates esitanud otsustajale KMH programmi nõuetele vastavuse kontrollimiseks, jätab otsustaja KMH algatamise aluseks olnud tegevusloa taotluse läbi vaatamata ja tagastab selle arendajale (KeHJS § 18 lg 7).

** Kui otsustaja tuvastab, et KMH programm ei vasta KeHJS § 18 lg 2 kohaselt kontrollitavatele nõuetele, tuleb arendajal esitada otsustajale täiendatud programm nõuetele vastavuse kontrollimiseks (KeHJS § 18 lg 6).

*** Kui arendaja ei ole kahe aasta jooksul KMH programmi nõuetele vastavaks tunnistamise otsuse tegemisest arvates esitanud otsustajale KMH aruannet avalikuks väljapanekuks, kaotab programm kehtivuse ning keskkonnamõju hindamiseks peab koostama uue programmi (KeHJS § 18 lg 8).

**** Kui otsustaja tuvastab, et KMH aruanne ei vasta § 22 lg 5 sätestatud nõuetele, tuleb arendajal esitada otsustajale nõuetele vastavuse kontrollimiseks täiendatud aruanne (KeHJS § 22 lg 9).

6. ARENDAJA, OTSUSTAJA, JUHTEKSPERT, EKSPERTRÜHMA KOOSSEIS JA ASJAOMASED ASUTUSED

Arendaja:

AS Jiffy Products Estonia
Papiniidu tn 5a/1,
Pärnu linn, 80042 Pärnumaa
Registrikood 10053049
Kontakt: Karmo Leemet
Tel: +372 445 5133
E-post: info@jiffy.ee

Otsustaja:

Keskkonnameti ringmajanduse
keskkonnakorralduse büroo
info@keskkonnaamet.ee

Ekspert:

OÜ Inseneribüroo STEIGER
Männiku tee 104
11216 Tallinn
Registrikood 11206437
Kontakt: Aadu Niidas
Keskkonnaekspert
Tel: 668 1013
E-post: aadu@steiger.ee

Ekspertrühma koosseis:

Aadu Niidas (loodusteaduste bakalaureusekraad loodusteaduslike ainete õpetaja (keskkonnaspetsialist) erialal, loodusteaduste magistrikraad geoökoloogia erialal) töötab keskkonnaeksperdi (litsents KMH 0145, kehtib kuni 26.10.2022) ametikohal, kes on olnud KMH juhteksperit maavaravaru kaevandamise ja kaevise töötlemise ning kaevandatud maa-ala korrastamise tegevusvaldkondades 2012. aastast alates. Juhib antud KMH menetluses ekspertrühma.

Priit Kallaste (tehnikateaduste bakalaureuse ja magistrikraad keemia- ja keskkonnakaitse tehnoloogia erialal) töötab keskkonnaspetsialisti ametikohal alates 2016. aastast. Hindab mõju infrastruktuurile ja välisõhu kvaliteedile (müratase, tahkete osakeste kontsentratsioon).

Kaie Kriiska (loodusteaduste doktorikraad maastikuökoloogia ja keskkonnakaitse erialal, bakalaureuse- ja magistrikraad keskkonnatehnoloogia erialal) töötab keskkonnaspetsialisti ametikohal ning tegeleb keskkonnamõjude hindamisega kliima valdkonnas alates 2020. aastast. On alates 2011. aastast tegelenud kliimapolitika, süsinikuringe ja maakasutuse kasvuhoonegaaside hindamisega (Keskkonnaagentuur, Tartu Ülikool) ning omab ÜRO kasvuhoonegaaside inventuuri rahvusvahelise audiitori sertifikaati (2014). On samuti Stockholmi Keskkonnainstituudi (SEI) Tallinna Keskuse ekspert säästva arengu programmis ning tegeleb muuhulgas kliimamuutuste temaatikaga. Hindab keskkonnamõju hindamisel mõju kasvuhoonegaaside voogudele.

Anna-Helena Purre (geoökoloogia erialal loodusteaduste bakalaureuse- ja magistrikraad) hindab maavarade valdkonnas keskkonnaspetsialisti ametikohal keskkonnamõjusid 2018. aastast. On samuti Tallinna Ülikooli doktorant, kes uurib oma teadustöös kuivendatud ja kaevandatud ja seejärel korrastatud turbamaadel taimkatte arengut ning süsinikdioksiidi vooge. Hindab keskkonnamõju hindamisel mõju taimedele ja maastikule, loodusvara kasutamise otstarbekusele ja vastavusele säästva arengu põhimõtetega, keskkonnaavariidele, jäätmetekkele ning inimese tervisele, heaolule ja varale.

Üllar Rammul (loodusteaduste erialal diplom bioloogias, loodusteaduste magistrikraad bioloogias-zooloogias), töötab keskkonnaspetsialisti ametikohal ja on hinnanud antud valdkonnas keskkonnamõju 2016. aastast alates. On samuti Tallinna Tehnikaülikooli õppejõud, kus tema peamised tööülesanded on zooloogia (selgrootud ja selgroogsed loomad) ning keskkonnakaitse ja säästva arengu kursuste läbiviimine. Aastatel 2010-2015 töötas Keskkonnaministeeriumi

looduskaitse osakonnas ja oli Aafrika ja Euraasia rändveelindude kaitse kokkuleppe (AEWA) Eesti poolne kontaktisik ning tegeles kaitstavate loodusobjektide (peamiselt lindude püsielupaikade) kaitsekorralduse alase töö juhtimise, organiseerimise, sealhulgas õigusaktide ja strateegiliste dokumentide eelnõude ettevalmistamise korraldamise ning elluviimise koordineerimisega. On varasemalt osalenud ornitoloogilistel välitöödel, näiteks Nigula rabas ja Kõbaja laidudel ning Kloostrimetsa soo õpperaja väliuuringutel. Hindab keskkonnamõju hindamisel mõju loomadele ja kaitstavatele loodusobjektidele.

Marge Uppin (geoloogia erialal loodusteaduste bakalaureusekraad, loodusteaduste magistrikraad ja filosoofiadoktorikraad) töötab hüdrogeoloogi (hüdrogeoloogiliste tööde tegevusluba KHY000011) ametikohal. Hindab keskkonnamõju hindamisel ärajuhitava kuivendusvee mõju pinnaveekogudele, sh maparandussüsteemi eesvooludele, kuivenduse mõju soosetete veekihis ning kuivendamise mõju põhjaveele ja tarbekaevudele.

Asjaomased asutused:

Keskkonnaamet on otsustaja ehk tegevusloa andja, kes kuulub asjaomaste asutuste hulka KeHJS § 2³ lg 2 alusel. Pärnu Linnavalitsus on KMH menetlusse kaasatud, kuna taotletav turbatootmisala asub Pärnu linnas. Kohalikud omavalitsused esindavad kohalikku kogukonda, olles kursis kohaliku piirkonna olude ja probleemidega.

MAAVARA KAEVANDAMISE LOA TAOTLUSE VORM

1. Taotleja	1.1. Ettevõtja nimi AS Jiffy Products Estonia	
	1.2. Äriregistri kood / isikukood 10053049	1.3. Aadress Papiniidu tn 5a/1 Pärnu, Pärnumaa 80010
2. Kaevandaja	2.1. Ettevõtja nimi AS Jiffy Products Estonia	
	2.2. Äriregistri kood / isikukood 10053049	2.3. Aadress Papiniidu tn 5a/1 Pärnu, Pärnumaa 80010
3. Maardla	3.1. Maardla nimetus Kõrsa	3.2. Maardla osa nimetus
	3.3. Maardla (maardla osa) registrikaardi number 0092	3.4. Maardla põhimaavara Hästilagunenud turvas Vähelagunenud turvas
4. Mäeeraldis ja selle teenindusmaa	4.1. Mäeeraldis nimetus Kõrsa turbatootmisala	
	4.2. Mäeeraldis liik: uus mäeeraldis [] olemasoleva muutmine [] olemasoleva laiendus [X] lubade liitmine [] kehtivusaja pikendamine [] ümberregistreerimine [] osaline ümberregistreerimine []	
	4.3. Mäeeraldis asukoht (maakond, kohaliku omavalitsuse üksus) Pärnu maakond, Pärnu linn, Seljametsa küla	
	4.4. Mäeeraldis pindala, 173,39 ha	
	4.5. Mäeeraldis teenindusmaa pindala, 210,19ha	
	4.6. Mäeeraldis ja selle teenindusmaale jäävate kinnisasjade loetelu Kõrsa turbaraba (56801:005:0160), Taali metskond 5 (56801:005:0277), Taali metskond 94 (56801:001:1157), Taali metskond 96 (56801:001:1159) ja Kõrsasoo (56801:001:1364), Taali metskond 95 (56801:001:1158), Taali metskond 1 (56801:005:0276), Kõrsa (56801:001:1363)	
5. Geoloogiline uuring	5.1. Geoloogilise uuringu loa omaja	
	5.2. Geoloogilise uuringu luba: loa registreerimise number loa kehtivuse aeg	
	5.3. Geoloogilise uuringu tegija OÜ Inseneribüroo STEIGER	
	5.4. Geoloogilise uuringu aruanne: Nimetus Kõrsa turbamaardla Kõrsa turbatootmisala ja Kõrsa II turbatootmisala mäeeraldis järelevalve uuringu aruanne (varu seisuga 31.03.2018) geoloogiafondi number 8924 maavaravaru arvele võtmise otsus ja kuupäev 25.07.2018 nr 1-1/18/1485	
6. Maavara kogus	6.1. Mäeeraldis piirides arvutatud maavara kasutusala, kogus ja ühik: aktiivne tarbevaru vähelagunenud turvas 261 tuh t hästilagunenud turvas 143 tuh t kaevandatav varu vähelagunenud turvas 261 tuh t	

	hästilagunenud turvas 77 tuh t
	6.2. Maavara kogus on esitatud seisuga 30.06.2019
	6.3. Mäeeraldisele jäävate maavaravaru plokkide nimetused Varuplokk 7 aT, 8 aT, 9 aT, 10 aT ja 11 aT
7. Katend, sh muld	Katendi kogus 200 tuh m ³ , sh mulla kogus, 0 tuh m ³
8. Maavara kasutamine	8.1. Maavara kavandata kasutusvaldkond põllumajandus- ja kütteturvas
	8.2. Kaevandamise keskmine aastamäär, kogus ja ühik
	8.3. Kaevandamise maksimaalne aastamäär, 7 tuh t
	8.4. Loa taotletav kehtivusaeg 30 aastat
9. Lisad	<p>9.1. Maavara arvelevõtmise dokumendi ära kiri [x]</p> <p>9.2. Üldgeoloogilise uurimistöö aruanne või geoloogilise uuringu aruanne, milles esitatud ettepaneku alusel on tehtud otsus võtta arvele maavara, mille kaevandamiseks luba taotletakse [x]</p> <p>9.3. Kui kaevandamisluba taotletakse maavara otsinguks antud kehtiva üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloaga määratud uuringuruumi piires või vähem kui aasta möödumisel sellise loa kehtivuse lõppemisest ja taotleja ei ole selle loa omaja, üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloa omaja nõusolek []</p> <p>9.4. Eraõigusliku isiku omandis oleva maavara korral, kui maavara ei kuulu kaevandamisloa taotlejale, mäeeraldis ja mäeeraldis teenindusmaa asukoha kinnisasja omaniku nõusolek tema omandis oleva kinnisasja kasutamiseks¹ []</p> <p>9.5. Maapõueseaduse § 50 lõikes 6 sätestatud juhul kaevandamisjäätmekava []</p> <p>¹ – võimalik esitada kaevandamisloa taotluse menetluse käigus</p>

Loa taotleja

Karmo Leemet /juhatuse liige/ /allkirjastatud digitaalselt/ 02.12.2019
nimi amet allkiri kuupäev

Seletuskiri

1. Mäeeraldise saamise vajaduse põhjendus, kasutamise eesmärk ja maavara kasutusala

AS Jiffy Products Estonia on turba tootmise ja töötlemise ettevõtte, kellele kuulub Eestis 15 turbatootmisala.

Kõrsa turbatootmisala maavara kaevandamise luba number L.MK.PM-13270 kehtib kuni 20.12.2019 a. Loa kehtivusperioodil ei ole võimalik kogu tootmisala turbavaru ammenda, mille tõttu soovib AS Jiffy Products Estonia kaevandamise luba pikendada. Uue loa soovitakse laieneda Kõrsa turbamaardlal maksimaalses ulatuses põhja ja ida suunas. Vastavalt Maapõuseaduse § 68 lg 3 p-le 2 on mäeeraldise laienemine vajalik sellise maavara kaevandamiseks, mille hilisem iseseisev kasutamine ei ole majanduslikult põhjendatud.

Kõrsa turbatootmisalal on seisuga 31.03.2018 a läbi viidud jääkvaru hindamise tööd, mille alusel on korrigeeritud Kõrsa turbamaardla andmeid. Käesolev kaevandamise loa taotlus baseerub jääkvaru uuringu aruandel seisuga 31.03.2018 ning Pärnu rajooni Kõrsa turbamaardla lääneosa detailuuringu aruandel. Kõrsa turbatootmisalal turba tootmisega jätkamisega tagatakse kasutusele võetud turbavaru säästlik kasutamine.

Kõrsa turbatootmisalalt toodetud turvast kasutatakse põllumajanduses ja energeetikas.

2. Mäeeraldise maa-ala ja selle lähiümbruse kirjeldus

Kõrsa turbatootmisala paikneb Pärnu maakonnas Pärnu linnas Kõrsa turbamaardlas (registrikaart nr 0092). Mäeeraldis ja selle teenindusmaa asuvad Eesti Vabariigile kuuluval kinnistul Kõrsa turbaraba (katastritunnus 56801:005:0160), Taali metskond 5 (katastritunnus 56801:005:0277), Taali metskond 94 (katastritunnus 56801:001:1157), Taali metskond 96 (katastritunnus 56801:001:1159), Kõrsasoo (katastritunnus 56801:001:1364), Taali metskond 95 (katastritunnus 56801:001:1158), Taali metskond 1 (katastritunnus 56801:005:0276) ja Kõrsa (katastritunnus 56801:001:1363).

Mäeeraldise kirdenurka jääb Kõrsa kinnistu (katastritunnus 56801:001:1363), idast, lõunast ja edelast piirneb Kõrsa turbatootmisala Taali metskond 5 kinnistuga (katastritunnus 56801:005:0277), läände jääb Nurmeotsa (katastritunnus 56801:001:1273), Luhaoja kinnistu (katastritunnusega 56801:001:0376) ja Tormi kinnistu (katastritunnusega 56801:001:1035), loodesse Lilleoru kinnistu (katastritunnus 56801:001:0023). Mäeeraldise põhjanurka jääb Pihlaka kinnistu (katastritunnus 56801:001:0165), Sarapuu kinnistu (katastritunnus 56801:001:0149), Vainu kinnistu (katastritunnus 56801:001:0756) ning Lohu kinnistu (katastritunnus 56801:001:0763). Kõrsa turbatootmisala ümbritseb Kõrsa II turbatootmisala põhja-, lõuna- ja idaküljest.

Läbi kirde poolt paikneva ammendatud turbatootmisala tuleb Pärnu-Tori tugimaanteelt nr 59 mäeeraldiseni kohalik tee, mida mööda toimub turba väljavedu. Elektri- ja sideliine või muid kommunikatsioone mäeeraldises piiris ei ole. Vahetult mäeeraldisest läänes paikneb Sindi-Papiniidu kõrgepingeliin (35 – 110 kV), keskpingeliin PUSTU:SND

(1 - 20 kV) ning keskpingeliin RAEKÜLA:SND (1 – 20 KV). Sindi linna lähimad elamud asuvad ~150 m kaugusel põhjas ja loodes.

Kõrsa turbatoomisala kuivendussüsteemi vesi juhatakse Sindi oja.

Mäeeraldise piires ja lähiümbruses ei ole loodus- või muinsuskaitse all olevaid objekte.

3. Andmed tehtud geoloogiliste uuringute kohta, maardla lühikene geoloogiline ja hüdrogeoloogiline iseloomustus

Kõrsa turbamaardlat on selle registrikaardi andmetel uuritud varasemalt kuuel korral:

- Kõrsa turbamaardla eeluuringu aruanne (Eesti NSV Geoloogia Valitsus, V. Salo, 1980, EGF 5189);
- Pärnu rajooni turba ja sapropeeli otsingulis-hinnanguliste tööde aruanne (Eesti NSV Geoloogia Valitsus, M. Orru, 1986, EGF 5235);
- Pärnu rajooni Kõrsa turbamaardla lääneosa detailuuringu aruanne (TK Eesti Geoloogia, V. Salo, 1988, EGF 5251);
- Pärnu maakonna Lavassaare, Pööravere, Mõrdma, Kavasoo, Viira, Möksi, Kõrsa, Rääma, Tolkuse ja Võlla turbamaardlate tootmisalade järeluuringu aruanne (RE Eesti Geoloogiakeskus, R. Ramst, 1993, EGF 5273);
- Kõrsa turbamaardla aktiivse ja passiivse tarbevaru osalise mahakandmise seletuskiri (varu seisuga 28.11.2008) (OÜ Inseneribüroo STEIGER, E. Rannik ja T. Triisberg, 2008, EGF 8139);
- Kõrsa turbamaardla Kõrsa turbatootmisala ja Kõrsa II turbatootmisala mäeeraldiste jääkvaru uuringu aruanne (varu seisuga 31.03.2018. a) (OÜ Inseneribüroo STEIGER, R. Ramst ja C. Kaasik, 2018, EGF 8924).

Järgnev geoloogiline ja hüdrogeoloogiline lühikirjeldus põhineb 2018. a tehtud jääkvaru uuringu ning Pärnu rajooni Kõrsa turbamaardla lääneosa detailuuringu aruandes toodule.

Kõrsa turbatootmisala paikneb Lääne-Eesti madaliku kaguserval madalas soostunud nõos. Aluspõhjas avanevad siin Kesk-Devoni ladestiku Pärnu lademe liivakivid, savid ja dolomiidid. Kvaternaari setete kogupaksus on 10 - 15 m. Moreenil lasub mõne meetri paksune jääjärvelise savi ja liivsavi kiht ning viimasel omakorda Balti mere erinevate arengustaadiumite liiv ja saviliiv.

Pinnakatte pealmiseks kihiks oleva turbalasundi paksus ulatub Kõrsa turbatootmisalast lääne poole jääval looduslikus seisundis alal üle 4 m, mäeeraldiste piires on see kaevandamise ja lasundi tihenemise tõttu valdavalt 0,5 - 1,5 m vahemikus. Paiguti on turba lamamis ka 0,1 - 0,4 m paksune järvemudakiht.

Kõige ülemiseks põhjaveekihiks on vaadeldaval alal soosetete veekiht. Veekiht on vabapinnaline ja toitub peamiselt sademetest, selle veetasel on isevoolse kuivendusega alandatud 0,5 - 1 m sügavusele maapinnast. Soosetete vesi on madala mineralisatsiooniga (kuni 0,2 g/l), spetsiifiliste omaduste (pruunikas värvus, iseloomulik lõhn ja maitse) tõttu ei kasutata seda joogivõi tarbeveena.

Meresetete veekiht on seotud peeneteraliste Antsülusjärve liivadega. Veekiht on vabapinnaline, veetase on kuni 1,5 m maapinnast.

Liustikusetete veekiht on seotud moreenis esinevate kruusa- ja liivarikkamate läätsede või vahekihtidega. Vesi on vabapinnaline või nõrgalt survealine, veetaseme kõikumise amplituud salvkaevudes on 2 - 3 m. Kuna moreeni veeandvus on väike ja veetase ebastabiilne, kasutatakse seda veekihti vaid väheste ümbruskonna majapidamiste salvkaevudes.

Pärnu veehorisont on seotud Kesk-Devoni liivakividega. Kivimite filtratsioonikoefitsient jääb vahemikku 4 - 6 m/d. Kesk-Alam-Devoni põhjaveekogumi vett kasutatakse ümbruskonna asulate ja majapidamiste veevarustuses.

Kõrsa turbamaardla lääneosas on 1988. a detailuuringu andmeil turbalasundi paksus valdavalt 1,5 - 2,5 m. Vähelagunenud rabaturbad (peamiselt fuskumiturvas ja meediumiturvas) moodustavad peaaegu kogu lasundi, vaid kõige alumine mõnekümne sentimeetri paksune kiht koosneb hästilagunenud villpeasfagnumiturbast või siirdesoo puu-rohuturbast.

Käesolevaks ajaks on Kõrsa turbatootmisala mäeeraldisel turba jääkpaksus valdavalt alla meetri (keskmine paksus uuringupunktides 0,83 m). Vähelagunenud rabaturvas moodustab ligikaudu kaks kolmandiku lasundi kogupaksusest. Üle meetri on lasundi paksus mäeeraldisel edelaserval ning kirdeotsas vanade karjääride alal. Vähelagunenud turba lamamis oleva hästilagunenud turba tuhasus on üle 35%, mis ei vasta turbale kui maavarale esitatavatele kvaliteedinõuetele.

Jääkvaru uuringu käigus Kõrsa turbatootmisala mäeeraldiselt 3 punktist võetud turbaproovide üldanalüüsi tulemuste kohaselt koosneb lasund peamiselt vähelagunenud fuskumi- ja magellaanikumiturbast, mille lamamis on suure lagunemisastmega ja kõrge tuhasusega villpea-sfagnumiturvas. Siirde- ja madalsooturbad puuduvad. Vähelagunenud turba keskmine lagunemisaste on aktiivse tarbevaru 10. plokis 11%, keskmine looduslik niiskus 88,65% ja keskmine tuhasus 17,25% (tabel 3.1). Hästilagunenud turba vastavad näitajad aktiivse tarbevaru plokis 9 on 31%, 86,15% ja 18,46%.

Aktiivse tarbevaru plokis 11 on vähelagunenud turba keskmine lagunemisaste 12%, keskmine looduslik niiskus 91,18% ja keskmine tuhasus 3,68%. Passiivse tarbevaru plokist 12 võetud hästilagunenud turba proovide tuhasus oli üle 35% ja ei vasta seega keskkonnaministri 21.04.20005 käskkirjaga nr 29 turbale kui maavarale esitatud kvaliteedinõuetele. Ka Eesti Geoloogiakeskuse 1993. a järeluuringu andmeil oli selle plokki tuhasus kõrge (keskmiselt 27,8%) ja varu arvati passiivseks.

Aktiivse tarbevaru plokis 7 on 1988. aasta detailuuringi andmetel turba keskmine lagunemisaste 38% , keskmine looduslik niiskus 91,4% ja keskmine tuhasus 6,1%. Vastavad näitajad aktiivse tarbevaru plokis 8 on 11%, 94,1% ja 2,3%.

Turbaproovide laboratoorse analüüsi tulemused on esitatud kokkuvõtlikult tabelis 3.1.

Table 3.1 Kõrsa turbatootmisala mäeeraldise turba üldtehnilised näitajad

Varu jaotus	Turba keskmised kvaliteedinäitajad			Mahult kaalule üleviimise koef
	Looduslik niiskus, %	Tuhasus, % kuivainest	Lagnumisaste, %	
Plokk 7 aT Hästilagunenud turvas	91,4	6,1	38	0,212
Plokk 8 aT vähelagunenud turvas	94,1	2,3	11	0,119
Plokk 9 aT, hästilagunenud turvas	86,15	18,46	31	0,212
Plokk 10 aT, vähelagunenud turvas	88,65	17,25	11	0,132
Plokk 11 aT, vähelagunenud turvas	91,18	3,68	12	0,126
Plokk 12 pT, hästilagunenud turvas*	81,57	41,70	33	

* väga kõrge tuhasuse (> 35 % kuivainest) tõttu ei vasta turbale kui maavarale esitatavatele kvaliteedinõuetele

aT aktiivne tarbevaru

pt passiivne tarbevaru

4. Mäeeraldise piiride ja sügavuste põhjendus koos kaevandamisele kuuluvate varude määramisega

Kõrsa turbatootmisala mäeeraldis hõlmab Kõrsa turbamaardla maavaru plokkide 7 aT (hästilagunenud turvas), 8 aT (vähelagunenud turvas), 9 aT (hästilagunenud turvas), 10 aT (vähelagunenud turvas) ja 11 aT (vähelagunenud turvas). Kõrsa I turbatootmisala maavara kaevandamise loa pikendamise taotlusega soovitakse laiendada olemasolevat mäeeraldist varuplokkidele 7 aT ja 8 aT ulatusega 99,84 ha. Mäeeraldise laiendamine tagab säästliku maavaravaru kasutamise, kuna tegemist on olemasoleva tootmisalaga külgnevate ja iseseisvalt mitte kaevandatava ressursiga. Taotletava mäeeraldise pindala on 173,39 ha ja teenindusmaa pindala 210,19 ha. Mäeeraldis ja selle teenindusmaa asuvad Eesti Vabariigile kuuluval kinnistul Kõrsa turbaraba (katastritunnus 56801:005:0160), Taali metskond 5 (katastritunnus 56801:005:0277), Taali metskond 94 (katastritunnus 56801:001:1157), Taali metskond 96 (katastritunnus 56801:001:1159), Taali metskond 95 (katastritunnusega 56801:001:1158), Taali metskond 1 (katastritunnusega 56801:005:0276), Kõrsa (katastritunnusega 56801:001:1363) ja Kõrsasoo (katastritunnus 56801:001:1364).

Tulenevalt ammendatud turbatootmisala korrastamise kohustusest ja vajadusest, tuleb jätta mäeeraldise põhja ~ 0,2 m paksune jääkturba kiht. Antud kiht on vajalik, et luua eeldus ammendatud Kõrsa turbatootmisala taastamine sooks. Kirjeldatud jääkihti jääv maavara kogus arvatakse kaevandatavast varust välja ja seda loetakse tehnoloogiliseks

maavaravaru kaoks. Taotletava maavaravaru kadu 0,2 m paksuses jääkkihiss on leitav järgmiselt: *pindala (154,81 ha) x jääkkihi paksus (0,2 m) x hästilagunenud turba mahult massile ülemineku koefitsient (0,212) = jääkkihi maht (66 tuh t).*

Tabel 4.1 Taotletav maavaravaru (seisuga 30.06.2019)

Plokk	Maavara	Pindala, ha	Taotletav varu kogus, tuh t	Kadu (taandatud täpsusele 1 tuh t)	Taotletav kaevandata v kogus, tuh t
7 aT	Hästilagunenud turvas	101,05	89	43	46
8 aT	Vähelagunenud turvas	101,05	228	-	228
9 aT	Hästilagunenud turvas	53,76	54	23	31
10 aT	Vähelagunenud turvas	6,99	14	-	14
11 aT	Vähelagunenud turvas	19,58	19	-	19
Kokku	Hästilagunenud turvas	154,81	143	66	77
	Vähelagunenud turvas	127,62	261	-	261

Kõrsa turbatootmisala maavara kaevandamise koguste üleviimisel mahult massile tuleb kasutada hästilagunenud ja vähelagunenud turba puhul vastavalt plokkidele tabelis 3.1 toodud koefitsiente.

Kõrsa turbatootmisala maavara kaevandamise luba taotletakse 30 aastaks maksimaalse aastase kaevandamise mahuga 7 tuh t. Kui taotletud aja jooksul ei õnnestu kogu maavara väljata, tuleb maavara kaevandamise luba pikendada või taotleda alale uus luba.

5. Kaevandamise käigus eemaldatava mulla kogus, selle ladustamine ja kasutamise kirjeldus. Kavandatav tehnoloogia

Kõrsa turbatootmisalal on osaliselt kaevandamise ettevalmistustööd tehtud – sh mets raadatud, sugekiht eemaldatud, kuivendusvõrk ja teenindusteed rajatud. Ettevalmistustöid on vaja teha mäeeraldise põhja- ja lääneosas pindalal ~100 ha, kus on vaja teha raadamistöid, eemaldada 0,2 m paksune sugekiht koguses 200 tuh³ (17 tuh t). Edasise tootmisala tööaja jooksul jätkatakse olemasoleva taristu hooldamist ja vajadusel tehakse rekonstrueerimistöid.

Turba tootmist jätkatakse freesmeetodil. Freesmeetodil kaevandamise tootlikkus sõltub kaevandatava turbalasundi kuivamistingimustest ja kvaliteedist. Hästilagunenud turba puhul on freesitava kihi paksus keskmiselt 10 mm ühes tsüklis. Tootmistsüklil koosneb turbakihi freesimisest õhukeste kihtidena, freesitud turba pööramisest, vallitamisest, kogumisest ja aunatamisest. Turvas aunatakse väljaveoteede äärde. Aunade kõrgus oleneb kasutatavatest masinatest, turbaliigist ja kogumishooaja kestvusest. Pärast

kogutud turba aunatamist, toimub materjali laadimine ning turvas veetakse autotranspordiga sadamasse või otse tarbijani.

Mäeeraldise piiril, kus turvast ei ole võimalik freesmeetodil kaevandada, toodetakse plokkturvast. Turba plokkke lõigatakse spetsiaalse ekskavaatori külge kinnitatud labidaga kihti vähelagunenud turbast. Lõigatud plokid asetsetakse kaevandamata alale kuivama, kuni nende niiskus on vähenenud ~50 %. Et plokid kuivaksid ühtlaselt, on vaja neid pöörata. Plokkide suurus oleneb tootjast ja kliendi vajadustest.

Turba kaevandamisel loetakse tootmisperioodiks ajavahemikku mai keskpaigast kuni augusti lõpuni.

Turba kaevandamise tootmisprotsessis kaevandamise jäätmeid ei teki. Vastavalt Maapõuseaduse § 50 lg 6 tuleb kaevandamisjäätmekava taotlusele lisada vaid jäätmete tekkimisel. Taotleja on teadlik, et juhul kui tegevuse käigus selgub, et kaevandamisjäätmeid siiski tekib, on kohustus ka kaevandamisjäätmekava esitada.

6. Kavandatava kaevandamise keskkonnamõju võimalik ulatus ja esineda võivad avariiolekorrad

Turba kaevandamine suuremal pindalal kui 150 ha on keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (§ 6 lg 28) kohaselt olulise keskkonnamõjuga tegevus. Kuna taotletava mäeeraldise pindala on suurem kui 150 ha tuleb viia läbi keskkonnamõju hindamine vastavalt keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 6 lg 28. Vastavalt keskkonnamõju hindamise tulemustele saab teha täiendavaid muudatusi maavara kaevandamise loa taotluses.

Kõrsa turbatootmisalal looduskaitsepiiranguid ei ole.

Turba tootmise jätkamisel on kaasnevad keskkonnamõjud seotud jätkuva kuivendusvee eesvoolu juhtimisega, veekuivendamisest tingitud mõjudega ja turba tootmisel kasutatavate masinate tekitatava müra ja tootmisega kaasneva tolmu.

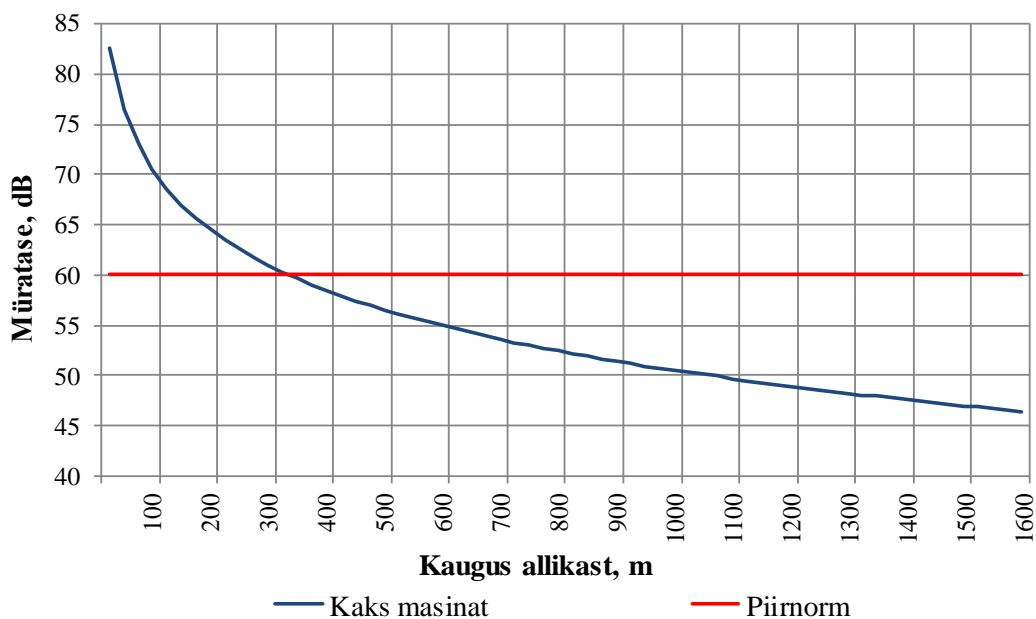
Suublasse suunatava vee kvaliteeti seiratakse vastavalt vee erikasutusloa L.VV/325165 nõuetele, see ei ole avaldanud negatiivset mõju Sindi oja seisundile. Aastate 2014 - 2016 seireandmete kohaselt sisaldab Sindi oja suunatav vesi heljumit kuni 38 mg/l (keskmine sisaldus 20 mg/l), Nüld kuni 2,5 mg/l (keskmine 1,3 mg/l), Püld kuni 0,077 mg/l (keskmine 0,046 mg/l) ja selle bioloogiline hapnikutarve on vaatlusperioodil olnud kuni 3,0 mg/l (keskmine 1,54 mg/l). Suurimad lubatud saasteainete sisaldused vee erikasutuse loas on: heljum 40 mg/l, Nüld 45 mg/l, Püld 1 mg/l ja BHT7 15 mg/l.

Lisaks veerežiimiga seotud mõjudele kaasneb turba tootmisega otseselt kaevandamise masinate tekitatav mõju- ehk müra ja tolm.

Üleüldine praktika ütleb, et turba tootmisel levib ülenormatiivne tolm, selle tekke kohast kuni 100 m kaugusele ja lõplikult ühtlustub see piirkonna tolmufooniga 400 m kaugusel.

Peale tolmu leviku tekitavad masinad müra, mis on sarnane põllumajandamisel tekkiva müratasemega. Sotsiaalministri 04.03.2002. a määruses nr 42 „Müra normtasemed elu- ja puhkealal, elamutes ning ühiskasutusega hoonetes ja mürataseme mõõtmise meetodid“ toodud tööstusmüra piirväärtus taotlustase II kategooria segaalal on päeval ajal 60 dB.

Masinatest põhjustatud müra levik sõltub turbatootmisala ümbritseva puistu laiusest, elumajade kaugusest müraallikast, tööprotsessist, masinate tehnilisest korrasolekust, reljeefist jt teguritest. Suurimate müratasemetega on turba kaevandamisel maapinna profileerimine (helivõimsustase 117 dB) ja turba pneumaatiline kogumine (helivõimsustase 113,5 dB), kuigi antud töösükleid üldjuhul turba tootmisel koos ei tehta, on hinnatud nende, kui suurimate müraallikate koostöötamise müratasemeks 150 m kaugusel ~67 dB (joonis 6.1). Keskkonnamõju hindamine peab leidma leevendusmeetmed mürataseme alandamiseks lähimata hoonete juures.

Joonis 6.1 Profileerija ja pneumaatilise koguja koostöötamisel müra levik erinevatel kaugustel

Igasugusel tegevusel, kus kasutatakse mehhanisme, mis sisaldavad kütuseid või määrdeaineid, kaasneb ka suurem keskkonnaaavarii oht. Viimast suurendab võimalus erinevateks leketeks, mille tulemusena satub pinnasesse ja pinnavette naftasaaduseid. Loa taotleja kinnitab, et turba tootmisel hoitakse masinate käitamisel ja hooldamisel kõrget töökultuuri ja reostusohu minimeeritakse.

Kuna turvast toodetakse kuival ja soojal aastaajal, siis on üks võimalik keskkonnoaht ka turbalasundi või aunade tulekahju. Põlengu tekitajateks on turba isesüttimine, inimeste hooletus, heitgaaside väljalasketorudest lenduvad sädemed või väljalasketorudel isesüttinud turbatolm. Oluline on, et põleng, kui see peaks tekkima, saaks tootmisalal kiiresti lokaliseeritud. Tootmisalale on rajatud ja vajadusel rajatakse veel rohkem tulekustutuse veevõtu kohtasid, lisaks on välja töötatud tulekahju likvideerimise skeem.

7. Kaevandamisega rikutava maa korrastamine

Kõrsa turbatootmisala tuleb korrastada kogu ulatuses taastuvaks sooks (graafiline lisa 3/3). Taastuva soo kõlviku pindala on 210,19 ha.

Soo taastamise võimalikkuse tagamiseks jäetakse mäeeraldisel põhjal 0,2 m paksune turba jääkkiht, et luua sobivad kasvutingimused turbasamblale. Lisaks õhukese turbakihi

olemasolule on soo taastamise seisukohalt oluline tagada korrastataval alal reguleeritud ning stabiilne veerežiim. Soo taastamisel on oluline hoida stabiilselt veetaset maapinnal. Viimast saab edukalt tagada jagades ammendatud ala vastavalt lamami reljeefile väiksemateks aladeks ehk terrassideks ja eraldada need reguleeritud ülevooluga veetõkketammidega. Sellise meetodi korral rajatakse korrastavale alale mitmeid terrasse, mille veetase on erineva tasemega, samas on kogu ala ühtlaselt üle ujutatud. Suurvee perioodil liigvee ära juhtimiseks, tuleb korrastamistööde ajal olemasolevatele väljavooludele rajada veetaseme regulaatorid, mida saab vastavalt veeseisule kas sulgeda või avada. Tehnilise korrastamise järel on soovituslik täiendavalt alale laotada turbasambla fragmente, et kiirendada selle levikut ja kasvu.

Enne lõplike korrastamistöödega alustamist tuleb koostada tootmisala korrastamise projekt, kus määratakse vastavalt ammendatud ala reljeefile täpsed tehnilised lahendused metsa taastamise tingimuste loomiseks. Korrastamise käigus säilitatakse olemasolev teedevõrk.

Korrastamistööde maksumust ei ole mõistlik ega võimalik täna hinnata, kuna antud ala eksploatatsiooniaeg on niivõrd pikk, et ühtki majandusproгноosisi antud perioodile ei ole tehtud.

Palume luba välja anda digitaalselt, saates selle riiklikus äriregistris määratud e-aadressile.

Taotleja:

Karmo Leemet
AS Jiffy Products Estonia
Juhatuse liige

/ allkirjastatud digitaalselt /

Taotluse koostas 02.12.2019. a:

Kristel Veersalu
OÜ Inseneribüroo STEIGER
Mäeinsener

/ allkirjastatud digitaalselt /

Mäeeraldise piiripunktide
koordinaadid

Pindala 174,39 ha

Mäeeraldise teenindusmaa
piiripunktide koordinaadid

Ir	X	Y
1	6 472 900,73	539 382,42
2	6 472 819,96	539 448,96
3	6 472 627,61	539 216,73
4	6 472 586,90	539 167,59
5	6 472 280,43	538 797,60
6	6 472 507,37	538 609,32
7	6 472 385,54	538 459,74
8	6 472 501,28	538 358,67
9	6 472 293,65	538 097,64
10	6 472 117,40	538 198,89
11	6 472 096,71	538 108,65
12	6 471 871,01	538 295,40
13	6 471 753,65	538 146,99
14	6 471 515,48	538 341,15
15	6 472 394,18	539 419,17
16	6 472 453,70	539 492,21
17	6 472 417,31	539 619,47
18	6 472 348,97	539 676,80
19	6 472 328,13	539 751,25
20	6 472 194,57	540 204,40
21	6 471 815,23	539 676,77
22	6 471 175,06	538 897,91
23	6 470 966,53	538 644,52
24	6 470 960,90	538 616,51
25	6 470 976,19	538 366,71
26	6 470 815,67	538 047,72
27	6 470 892,41	537 992,45
28	6 471 190,43	538 226,62
29	6 471 488,63	538 147,78
30	6 471 507,38	538 058,77
31	6 471 375,79	537 779,90
32	6 471 432,67	537 621,26
33	6 471 561,18	537 469,11
34	6 471 851,74	537 537,64
35	6 471 851,41	537 755,89
36	6 471 894,49	537 769,35
37	6 471 811,17	537 951,12
38	6 472 003,92	537 973,78
39	6 472 034,30	537 901,08
40	6 472 347,46	537 754,73
41	6 472 464,98	537 754,84
42	6 472 445,52	537 831,83
43	6 472 554,57	537 874,41
44	6 472 588,87	537 757,12
45	6 472 738,43	538 018,13
46	6 472 674,72	538 015,57
47	6 472 685,40	538 164,46
48	6 472 522,22	538 158,54
49	6 472 519,14	538 419,01
50	6 472 720,82	538 414,91
51	6 472 717,58	539 137,60

Pindala 210,19 ha

The diagram illustrates five types of road markings, each with a visual representation and a description in Estonian:

- Mäeeraldise piir, piiripunkt ja piiripunkti number**: A red solid line with a white circle containing the number '1' above it.
- Mäeeraldise teenindusmaa piir, piiripunkt ja piiripunkti number**: A yellow solid line with a white circle containing the number '1'' above it.
- Külgneva mäeeraldise piir**: A red dashed line.
- Külgneva mäeeraldise teenindusmaa piir**: A yellow dashed line.
- Aktivse tarbevaru piir (aT), Passiivse tarbevaru piir (pT)**: A blue solid line.

Kõrsasoo
56801:001:1364

15

12

Katastriüksuse nimi, piir ja tunnus

Geoloogilise läbilõike joon

Maapinna samakõrgusjoon, m

Lamami samakõrgusjoon, m

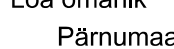
54-13
11,09
•
0,20
0,50
•
◐
▲
11,92
17.04.2018

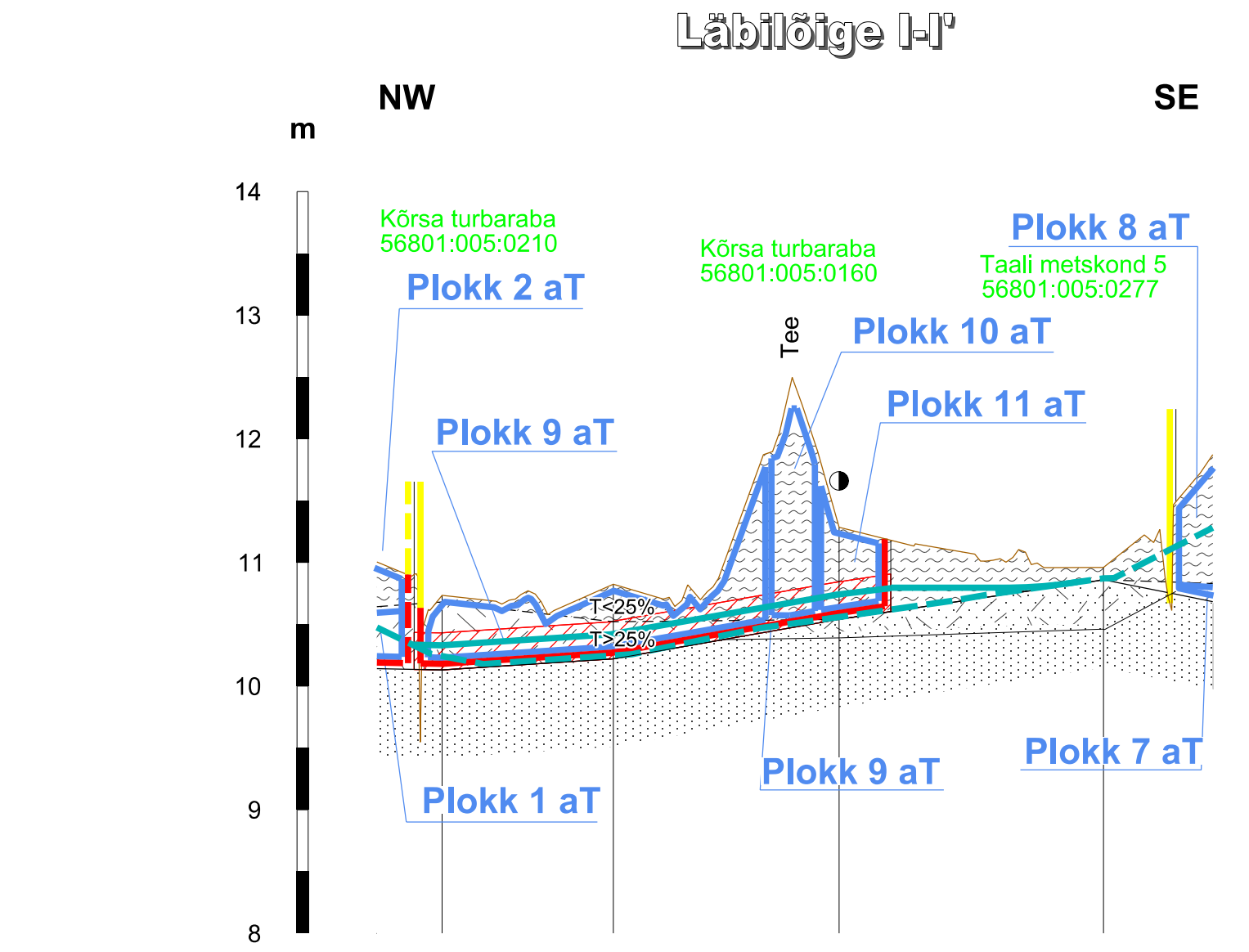
Sondeerimispunkti number
Maapinna abs kõrgus, m
Vähelagunenud turbakihi paksus, m
Turbakihi kogupaksus, m
1988. a detailuuringu sondeerimispunkt
Turba proovivõtupunkt

Geodeetiline märk
Veetaseme abs. kõrgus
Möödistamise kuupäev

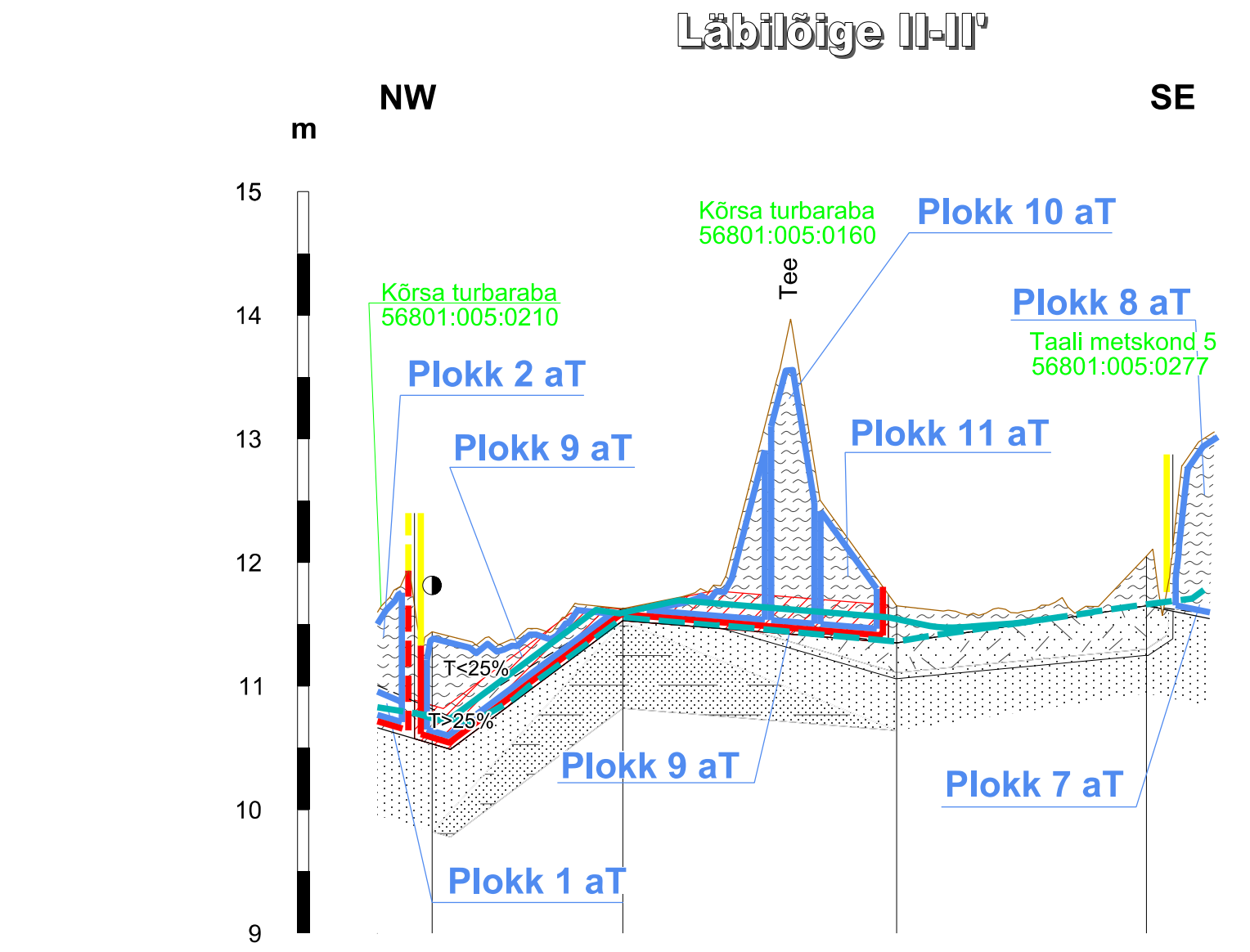
	Veehaarde sanitaarkaitseala
	Elektripaigaldise kaitsevöönd
	Ranna või kalda piiranguvöönd
	Teekaitsevöönd
	Vee- ja kanal. kaitsevöönd

1. Koordinaadid L-Est 97 süsteemis, kõrgused EH 2000 süsteemis.
2. Lähtekoordinaadid ja kõrgus: Trimble V970 Now baasjaamade võrk.
3. Asendiplaan: Maa-ameti X-GIS kaardikeskus, baaskaridilenn 5332 Pärnu.
4. Kasutatud on Maa-ameti väljastatud katastrirüskuste piirandmeid (seisuga 06.11.2018).
5. Plaanil koostamisel on kasutatud:
 - Kõrsa ja Kõrsa II turbatoomisala topograafilise ja varu arvutuse plaani seisuga 07.05.2018 (OU Inseneribüroo STEIGER, lõh 18/2118);
 - Pärnu rajooni Kõrsa turbatoomaeriala lõaneous detailiuruunnet (TK Eesti Geoloogia, 1988).
6. Määraldise plaan on kujutatud mõõtvaaks 1 : 5 000, kuna suurema mõõtkavaliselt joonisel ei ole võimalik antud objekt kujutada.
7. Kasutatud tarkvara: Bentley PowerCivil for Baltics V8i (litsents: 70000661800020).

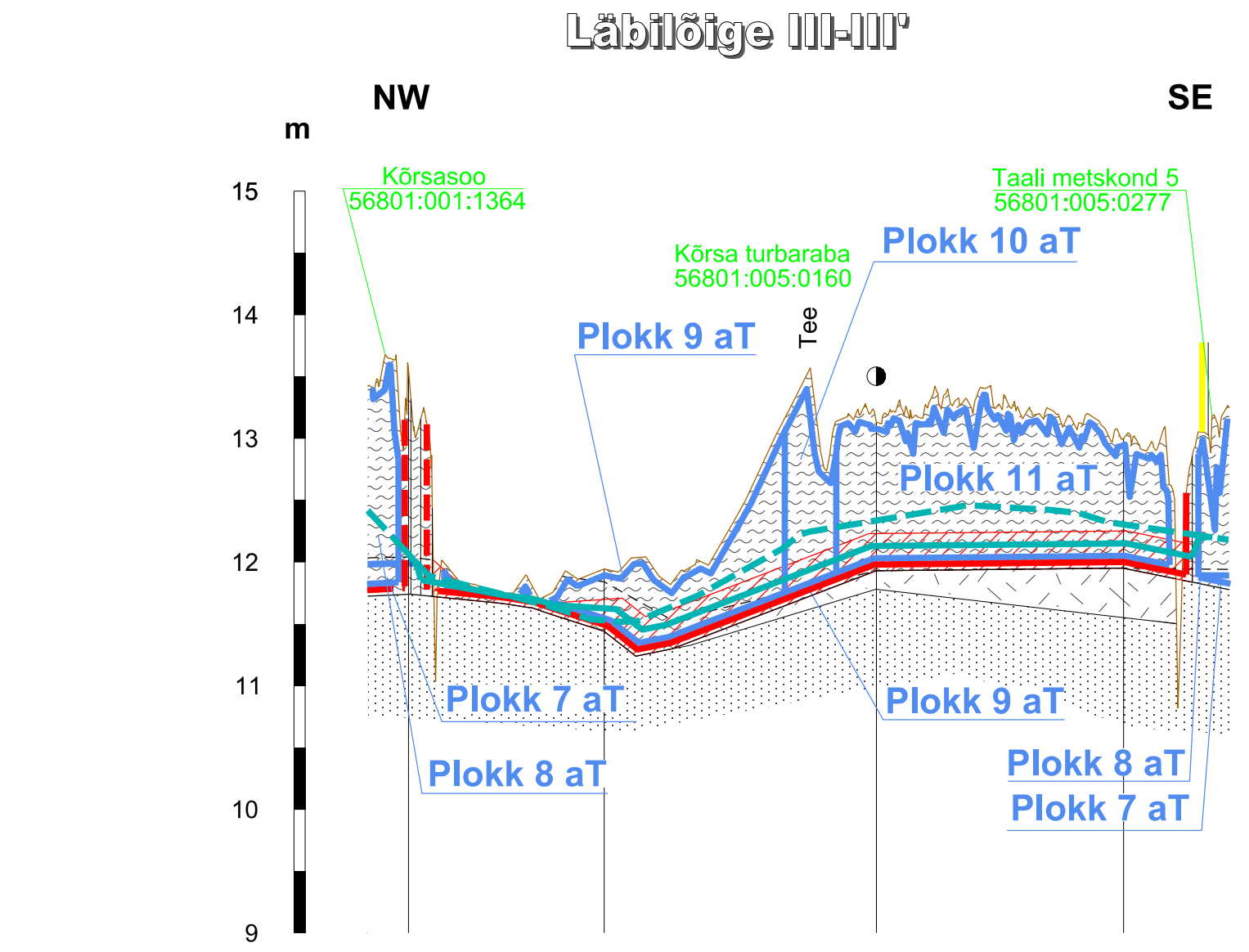
Objekti nimetus ja aadress Kõrsa turbatootmisala Kõrsa turbamaardla Pärnu maakond, Pärnu linn		Joonise sisu Mäeeraldise plaan	
Loa omanik AS Jiffy Products Estonia Pärnumaa, Pärnu, Pärnu linn, Papinidu tn 5a/a, 80042 info@jiffy.ee		Joonis nr	1 / 3
		Mõõtkava 1 : 5 000	
 OÜ Inseneribüroo STEIGER Männiku tee 104, 11216 Tallinn +372 668 1011, info@steiger.ee		Koostas	Kristel Veersalu
		Kinnitas	Erki Vaguri
		Kuupäev	12.08.2019
		Töö nr	18/2369

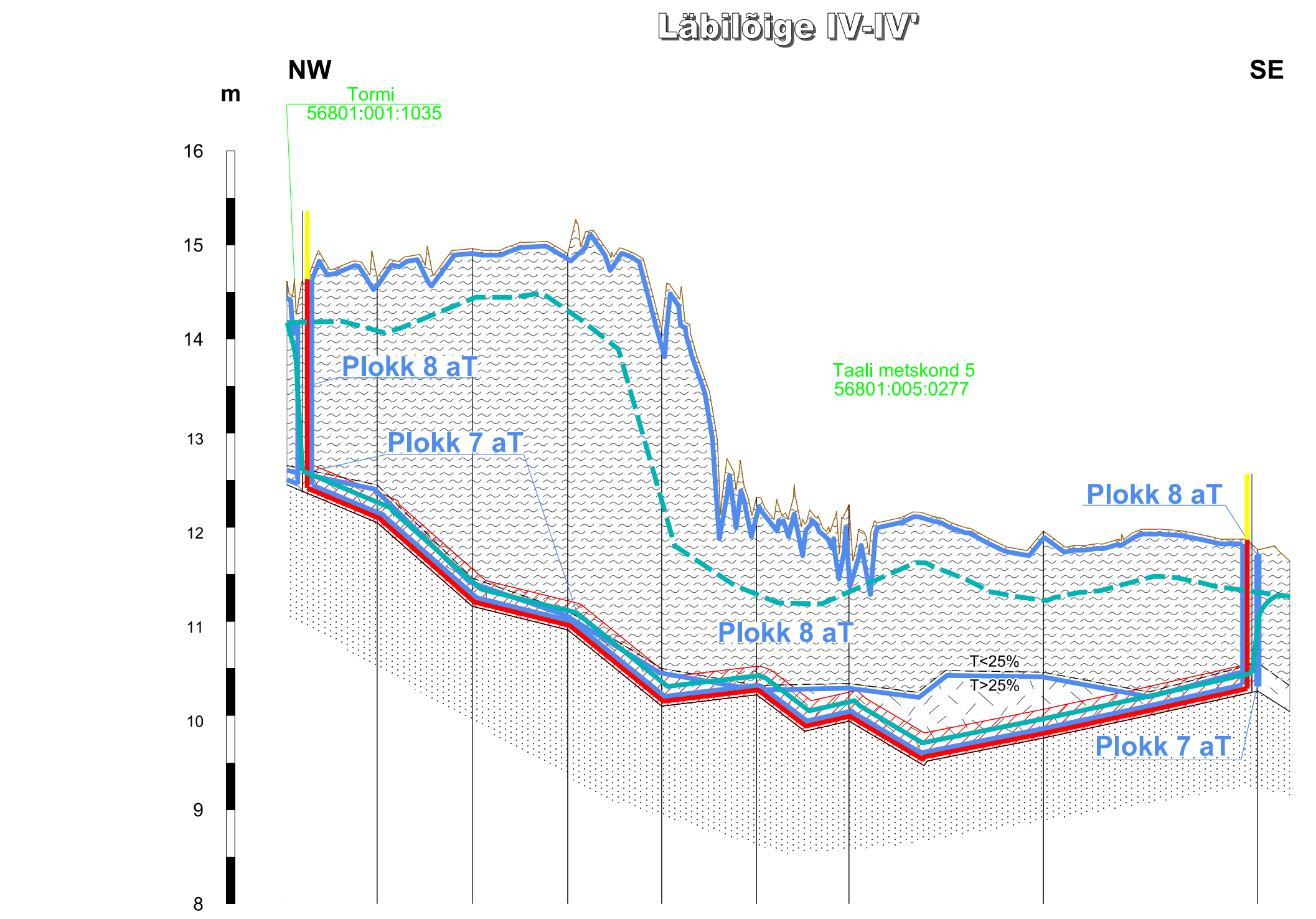
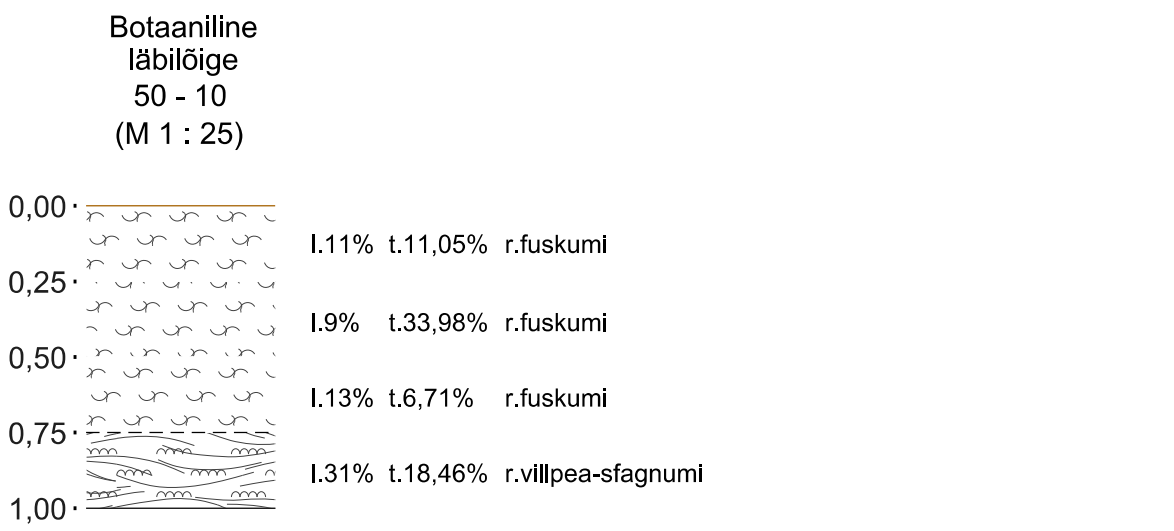
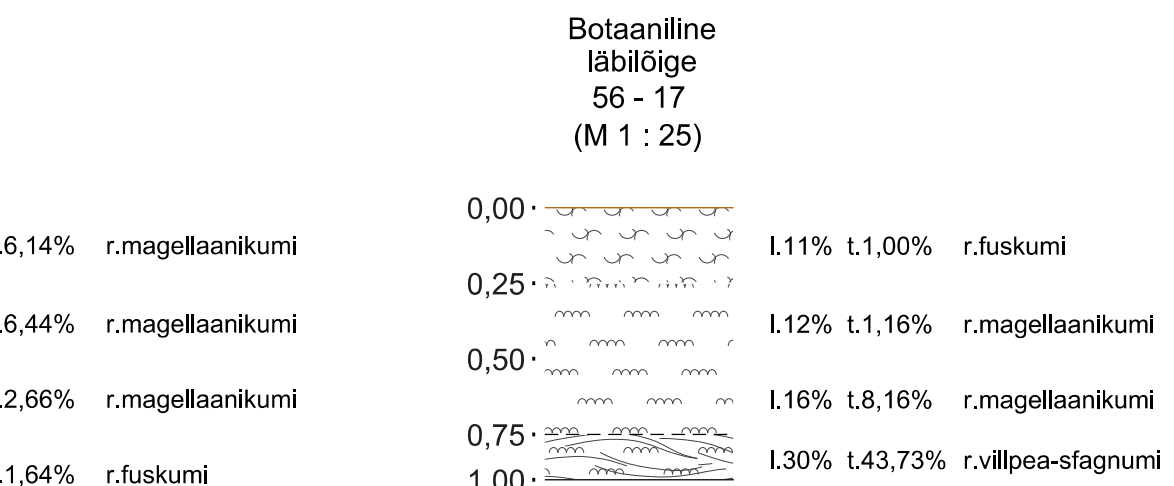
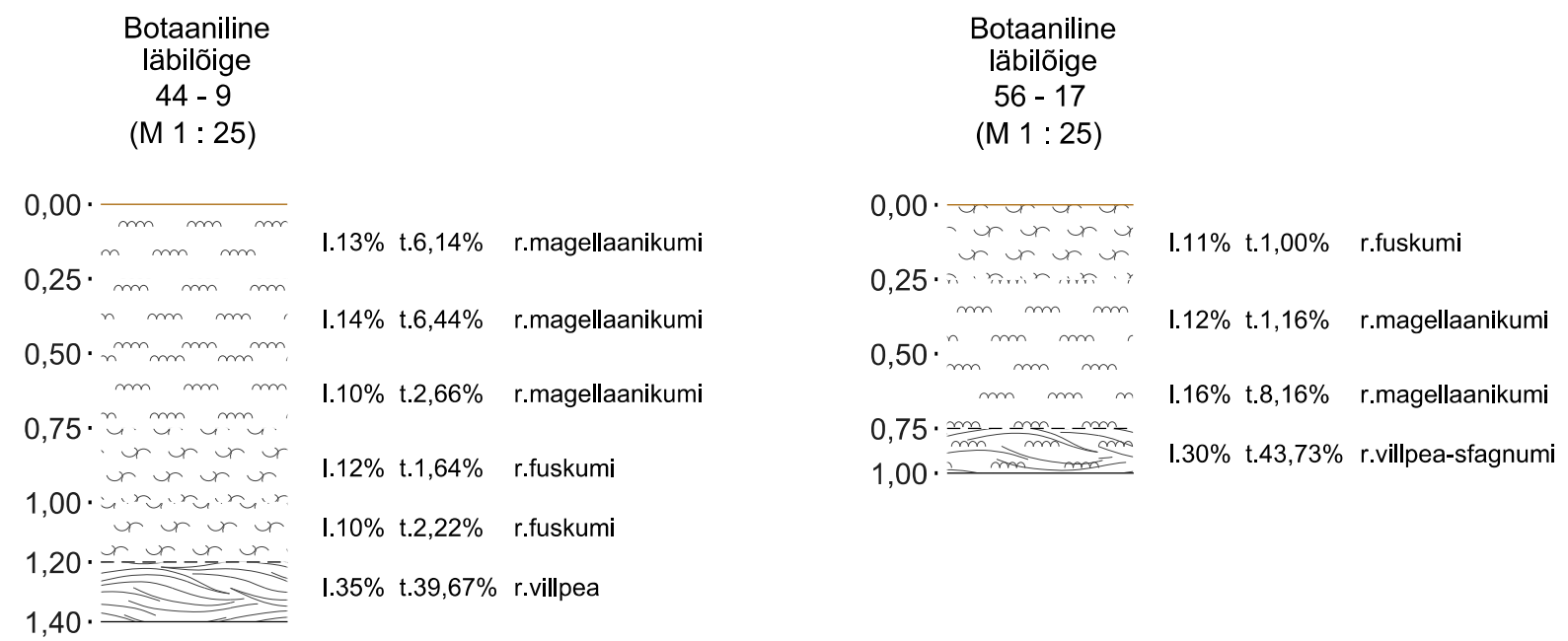
Piketi nr	56-14	56-15	56-17	56-19
Maapinna abs kõrgus, m	10,73	10,82	11,29	10,96
Lamami abs kõrgus, m	10,13	10,22	10,54	10,86
Turbalasundi kogupaksus, m	0,60	0,60	0,75	0,10
Vähelag, turbakihi paksus, m	0,05	0,30	0,75	0,10
Vahekaugused, m		139	183	214

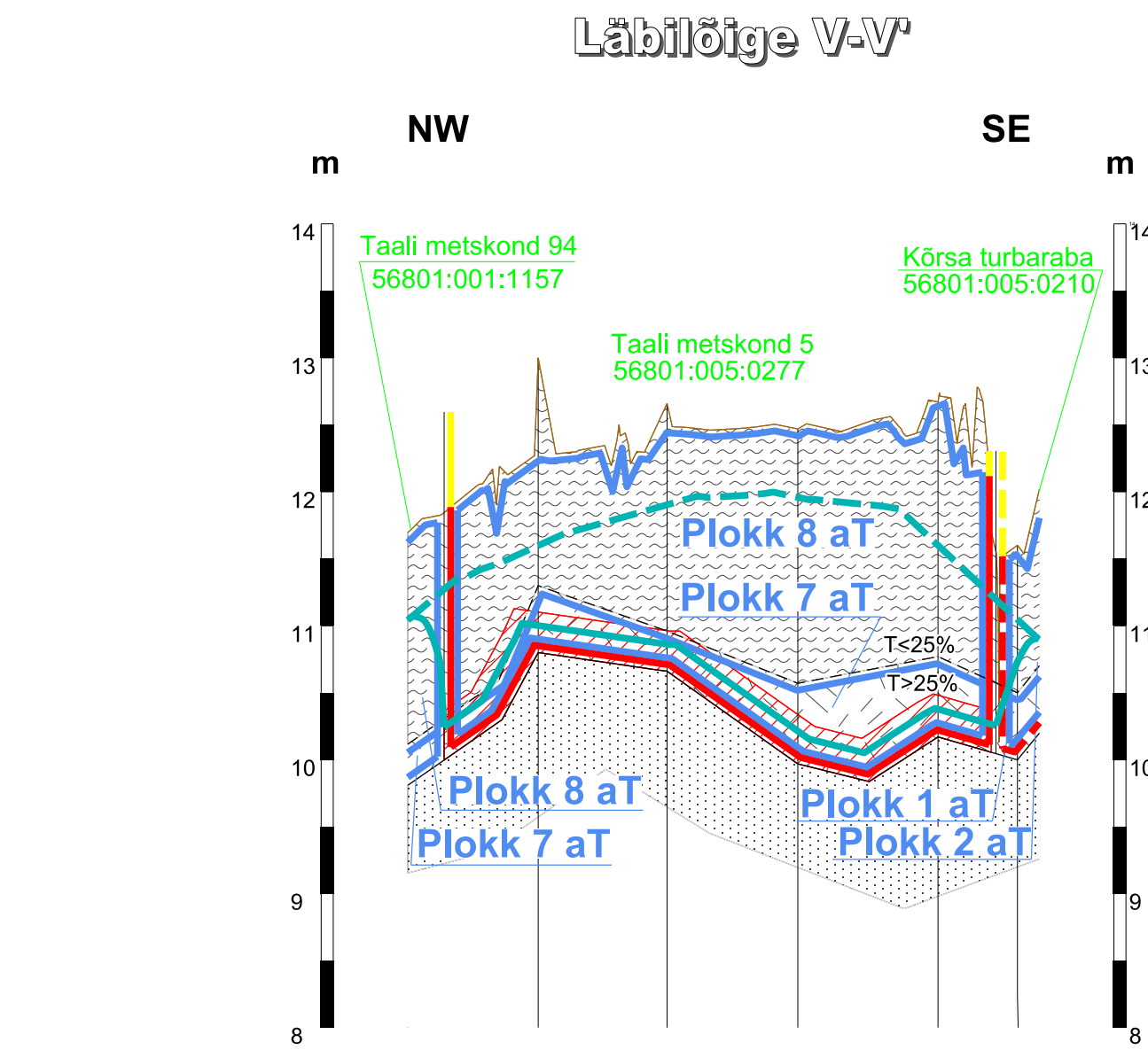
Piketi nr	50-10	50-11	50-13	50-15
Maapinna abs kõrgus, m	11,47	11,63	11,65	12,05
Lamami abs kõrgus, m	10,47	11,53	11,35	11,65
Turbalasundi kogupaksus, m	1,00	0,10	0,30	0,40
Vähelag, turbakihi paksus, m	0,75	-	0,30	0,40
Vahekaugused, m		154	221	202

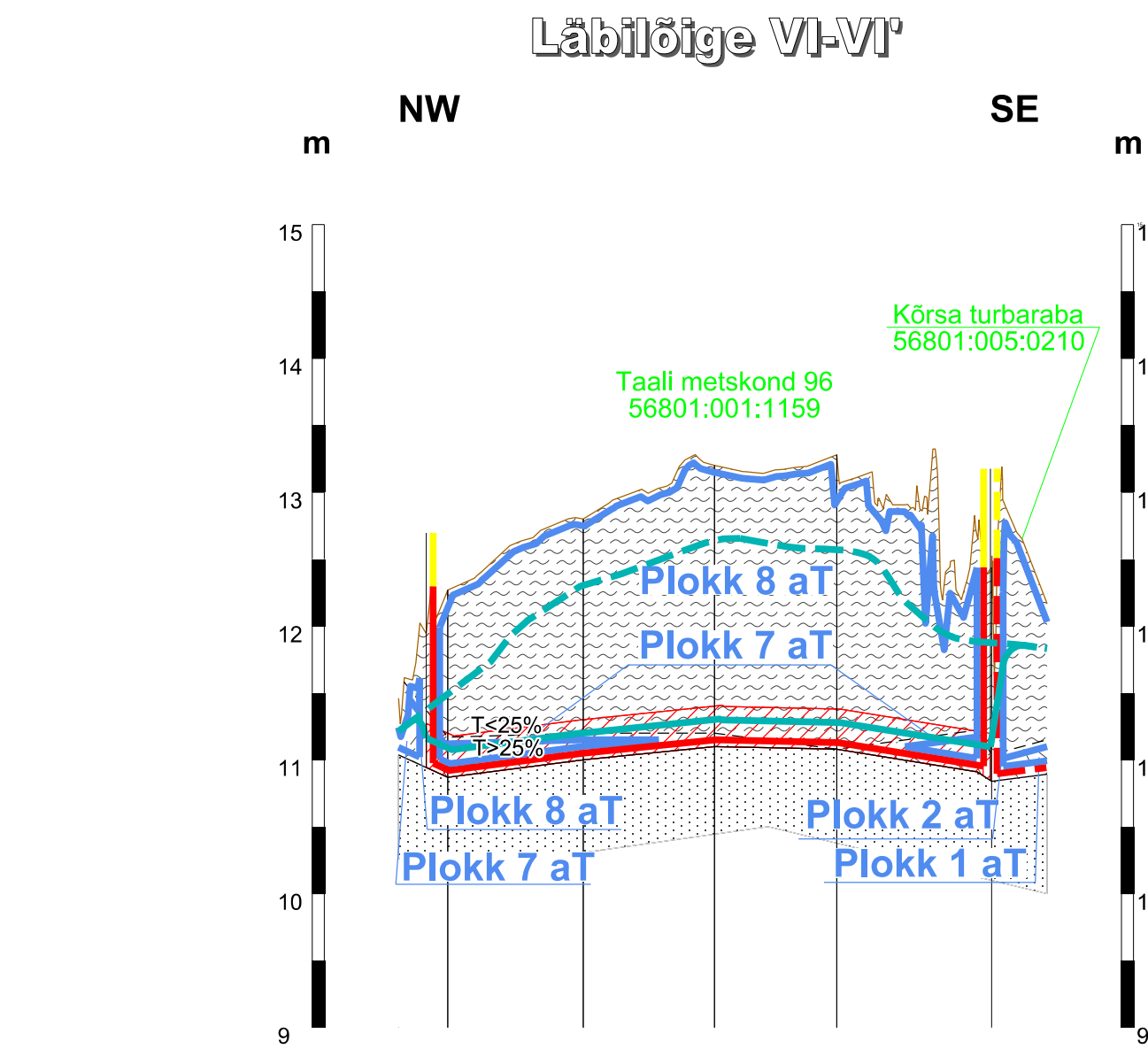
Piketi nr	XLIV-5	44-7	44-9	44-11
Maapinna abs kõrgus, m	13,94	11,94	13,13	13,00
Lamami abs kõrgus, m	11,74	11,44	11,93	11,95
Turbalasundi kogupaksus, m	2,20	0,50	1,20	1,05
Vähelag, turbakihi paksus, m	1,90	0,10	1,20	1,05
Vahekaugused, m		158	220	200

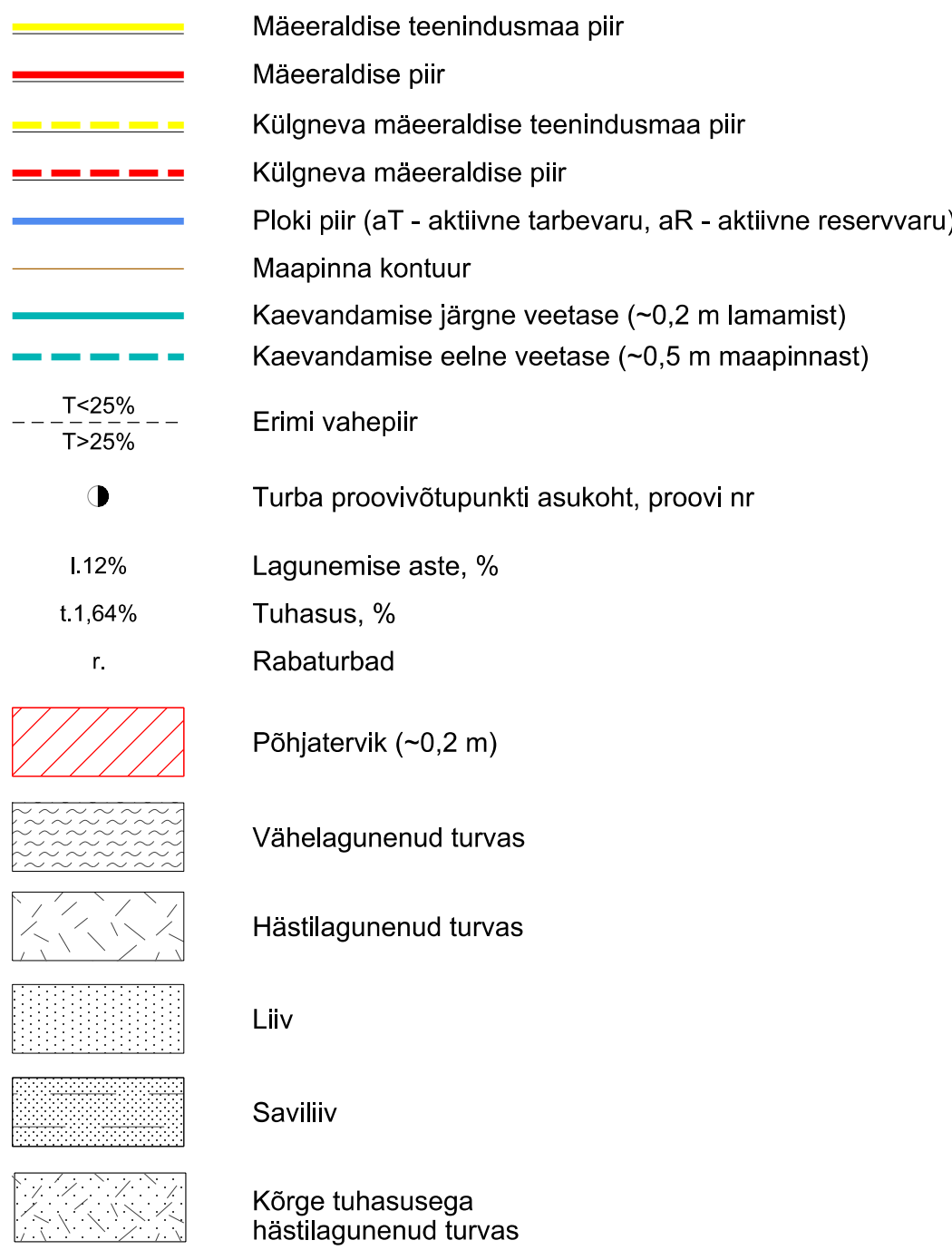
Piketi nr	LX-7	LX-8	LX-9	LX-10	LX-11	LX-12	LXI-15	LXII-14
Maapinna abs kõrgus, m	14,65	14,96	14,91	14,10	12,32	12,24	11,96	11,76
Lamami abs kõrgus, m	12,05	11,16	10,91	10,10	10,22	9,94	9,76	10,26
Turbalasundi kogupaksus, m	2,60	3,80	4,00	4,00	2,10	2,30	2,20	1,50
Vähelag, turbakihi paksus, m	2,20	3,50	3,80	3,60	2,00	1,90	1,50	1,20
Vahekaugused, m		101	101	100	101	98	207	228

Piketi nr	LV-0	LV-1	LV-2	LV-3	55-4
Maapinna abs kõrgus, m	13,00	12,66	12,47	12,67	11,60
Lamami abs kõrgus, m	10,80	10,66	9,97	10,17	10,00
Turbalasundi kogupaksus, m	2,20	2,00	2,50	2,50	1,60
Vähelag, turbakihi paksus, m	1,70	1,70	1,90	1,90	1,10
Vahekaugused, m		96	97	105	59

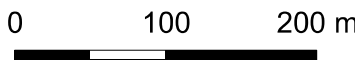

Piketi nr	XLIX-1	XLIX-2	XLIX-3	XLIX-4	49-6
Maapinna abs kõrgus, m	12,27	12,80	13,20	13,28	12,44
Lamami abs kõrgus, m	10,87	11,00	11,10	11,08	10,84
Turbalasundi kogupaksus, m	1,40	1,80	2,10	2,20	1,60
Vähelag, turbakihi paksus, m	1,10	1,60	2,00	2,20	1,40
Vahekaugused, m		101	98	91	116

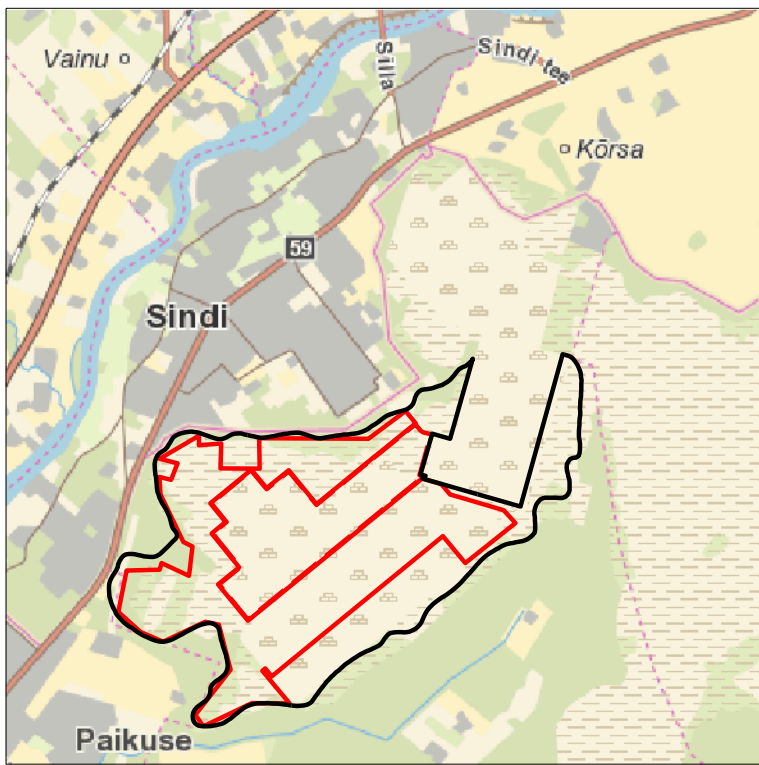

- Märkused:
- Koordinaadid L-Est 97 süsteemis, kõrgused EH 2000 süsteemis.
 - Läbilõigete koostamisel on kasutatud:
 - Kõrsa ja Kõrsa II turbatootmisala topograafilise ja varu arvutuse plaani seisuga 07.05.2018 (OÜ Inseneribüroo STEIGER, töö 18/2118);
 - Pärnu rajooni Kõrsa turbamaardla lääneosa detailuuringu aruannet (TK Eesti Geoloogia, 1988).
 - Turbalamami setete paksus on illustreeriline.
 - Kasutatud tarkvara: Bentley PowerCivil for Baltics V8i (litsents: 70000661800020).

Objekti nimetus ja aadress Kõrsa turbatootmisala Kõrsa turbamaardla Pärnu maakond, Pärnu linn	Joonise sisu Geoloogilised läbilõiked I - I' ... VI - VI'
Loa omanik Jiffy Products Estonia AS Pärnumaa, Pärnu, Pärnu linn, Papinõidu tn 5a/a, 80042 info@jiffy.ee	Joonis nr 2 / 3 Mootkava H 1 : 5 000 V 1 : 100
OÜ Inseneribüroo STEIGER Männiku tee 104, 11216 Tallinn +372 666 1011, info@steiger.ee	Koostas Kristel Veersalu Kinnitas Erki Vaguri
Kuupäev 12.08.2019	Töö nr 18/2369

ASENDIPLAAN
M 1 : 50 000

Baaskaardileht 5332 Pärnu

Mäeeraldise piiripunkti
koordinaadid

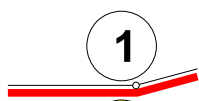
Nr	X	Y
1	6 472 900,73	539 382,42
2	6 472 819,96	539 448,96
3	6 472 627,61	539 216,73
4	6 472 586,90	539 167,59
5	6 472 280,43	538 797,60
6	6 472 507,37	538 609,32
7	6 472 385,54	538 459,74
8	6 472 501,28	538 358,67
9	6 472 293,65	538 097,64
10	6 472 171,40	538 198,89
11	6 472 096,71	538 108,65
12	6 471 871,01	538 295,40
13	6 471 753,65	538 146,99
14	6 471 515,48	538 341,15
15	6 472 394,18	539 419,17
16	6 472 453,70	539 492,21
17	6 472 417,31	539 619,47
18	6 472 348,24	539 677,41
19	6 472 319,63	539 779,11
20	6 472 305,80	539 826,03
21	6 472 244,76	540 032,94
22	6 472 160,15	540 109,56
23	6 471 896,54	539 778,78
24	6 472 073,09	539 630,31
25	6 471 145,49	538 498,14
26	6 471 198,18	538 455,05
27	6 471 182,67	538 435,98
28	6 470 966,90	538 616,51
29	6 470 970,19	538 366,71
30	6 470 815,67	538 046,72
31	6 470 892,41	537 992,45
32	6 471 190,43	538 226,62
33	6 471 488,63	538 147,78
34	6 471 507,38	538 057,78
35	6 471 375,79	537 779,90
36	6 471 432,67	537 621,26
37	6 471 561,18	537 469,11
38	6 471 845,74	537 537,64
39	6 471 851,41	537 755,89
40	6 471 894,49	537 769,35
41	6 471 811,17	537 951,12
42	6 472 003,92	537 973,78
43	6 472 034,30	537 901,08
44	6 472 347,46	537 754,73
45	6 472 464,98	537 754,84
46	6 472 445,52	537 831,83
47	6 472 555,57	537 874,41
48	6 472 584,87	537 757,12
49	6 472 738,43	538 018,13
50	6 472 674,72	538 015,57
51	6 472 685,40	538 164,46
52	6 472 522,22	538 158,54
53	6 472 519,14	538 419,01
54	6 472 720,82	538 414,91
55	6 472 717,58	539 137,60

Mäeeraldise teenindusmaa
piiripunkti koordinaadid

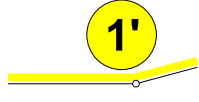
Nr	X	Y
1'	6 472 900,73	539 382,42
2'	6 472 819,96	539 448,96
3'	6 472 627,61	539 216,73
4'	6 472 586,90	539 167,59
5'	6 472 280,43	538 797,60
6'	6 472 507,37	538 609,32
7'	6 472 385,54	538 459,74
8'	6 472 501,28	538 358,67
9'	6 472 293,65	538 097,64
10'	6 472 171,40	538 198,89
11'	6 472 096,71	538 108,65
12'	6 471 871,01	538 295,40
13'	6 471 753,65	538 146,99
14'	6 471 515,48	538 341,15
15'	6 472 394,18	539 419,17
16'	6 472 453,70	539 492,21
17'	6 472 417,31	539 619,47
18'	6 472 348,97	539 676,80
19'	6 472 328,13	539 751,25
20'	6 472 194,57	540 204,40
21'	6 471 815,23	539 676,77
22'	6 471 175,06	538 897,91
23'	6 470 966,53	538 644,52
24'	6 470 966,90	538 616,51
25'	6 470 970,19	538 366,71
26'	6 470 815,67	538 046,72
27'	6 470 892,41	537 992,45
28'	6 471 190,43	538 226,62
29'	6 471 488,63	538 147,78
30'	6 471 507,38	538 057,78
31'	6 471 375,79	537 779,90
32'	6 471 432,67	537 621,26
33'	6 471 561,18	537 469,11
34'	6 471 845,74	537 537,64
35'	6 471 851,41	537 755,89
36'	6 471 894,49	537 769,35
37'	6 471 811,17	537 951,12
38'	6 472 003,92	537 973,78
39'	6 472 034,30	537 901,08
40'	6 472 347,46	537 754,73
41'	6 472 464,98	537 754,84
42'	6 472 445,52	537 831,83
43'	6 472 555,57	537 874,41
44'	6 472 584,87	537 757,12
45'	6 472 738,43	538 018,13
46'	6 472 674,72	538 015,57
47'	6 472 685,40	538 164,46
48'	6 472 522,22	538 158,54
49'	6 472 519,14	538 419,01
50'	6 472 720,82	538 414,91
51'	6 472 717,58	539 137,60

Pindala 210,19 ha

Pindala 174,39 ha

Mäeeraldise piir, piiripunkt ja piiripunkti number

Mäeeraldise teenindusmaa piir, piiripunkt ja piiripunkti number

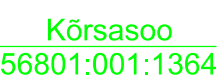
Külgneva mäeeraldise piir

Külgneva mäeeraldise teenindusmaa piir

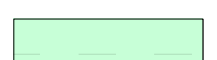
Aktiivse tarbevaru piir (aT),
Passiivse tarbevaru piir (pT)

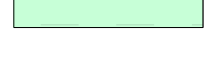
Kõrsasoo
56801:001:1364

Katastriüksuse nimi, piir ja tunnus

Maapinna samakõrgusjoon, m

Taastuva soos kõlvik (210,19 ha)

54-13

11,09

0,20

0,50

•

▲

Sondeerimispunkti number

Maapinna abs kõrgus, m

Vähelagunenud turbakihi paksus, m

Turbakihi kogupaksus, m

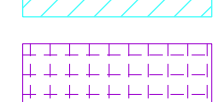
1988. a detailiuringu sondeerimispunkt

Turba proovivõtupunkt

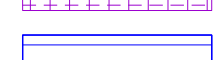
Geodeetiline märk

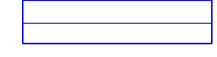
Veehaarde sanitaarkaitseala

Elektripaigaldise kaitsevöönd

Ranna või kalda piiranguvöönd

Teekaitsevöönd

Vee- ja kanal. kaitsevöönd

Märkused:

- Koordinaadid L-Est 97 süsteemis, kõrgused EH 2000 süsteemis.
- Lähtekoordinaadid ja kõrgus: Trimble VRS Now baasjaamade võrk.
- Asendiplaan: Maa-ameti X-GIS kaardirakendus, baaskaardileht 5332 Pärnu.
- Kasutatud on Maa-ameti väljastatud katastriüksuste piirandmeid (seisuga 06.11.2018).
- Korrastatud ala plaan on kujutatud mõõtkavas 1 : 5 000, kuna suurema mõõtkavalisel joonisel ei ole võimalik antud objekti kujutada.
- Kasutatud tarkvara: Bentley PowerCivil for Baltics V8i (litsents: 70000661800020).

Objekti nimetus ja aadress Kõrsa turbatootmisala Kõrsa turbamaardla Pärnu maakond, Pärnu linn	Joonise sisu Korrastatud ala plaan
Loa omanik Pärmumaa, Pärnu, Pärnu linn, Pärniidude tn 5a/a, 80042 info@jiffy.ee	Joonis nr 3 / 3
AS Jiffy Products Estonia (esindaja nimi ja allkiri)	Mõõtkava 1 : 5 000
OÜ Inseneribüroo STEIGER Männiku tee 104, 11216 Tallinn +372 668 1011, info@steiger.ee	Kuupäev 12.08.2019
Koostas Kristel Veersalu	Töö nr 18/2369
Kinnitas Erki Vaguri	

KESKKONNAAMET

Karmo Leemet
AS Jiffy Products Estonia
karmo@jiffy.ee

18.03.2020 nr 12-2/20/122-4

**Keskkonnamõju hindamise algatamine
AS Jiffy Products Estonia Kõrsa
turbatootmisala keskkonnavalua taotlusele**

Austatud Karmo Leemet

AS Jiffy Products Estonia (registrikood 10053049; aadress Papiniidu tn 5a/1, Pärnu linn, Pärnumaa, 80042) esitas 03.12.2019 maavara kaevandamise keskkonnavalua (edaspidi *keskkonnavalua*) taotluse (registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis dokumendihaldussüsteemis 03.12.2019 kirjane nr 12-2/19/521) Kõrsa turbatootmisalale.

Tegemist on olemasoleva turbatootmisalaga, mida soovitakse laiendada. Selline mäeeraldis laiendamine on vajalik, kuna sellisel juhul on võimalik ammendada kogu Kõrsa turbamaardla ning vältida selliste maavaraplokkide tekkimist, mille hilisem iseseisev kasutamine ei ole majanduslikult põhjendatud.

Keskkonnavalua taotletakse Pärnu maakonnas Pärnu linnas Seljametsa külas riigimaal olevatele katastriüksustele Kõrsa turbaraba (katastritunnus 56801:005:0160), Taali metskond 5 (katastritunnus 56801:005:0277), Taali metskond 94 (katastritunnus 56801:001:1157), Taali metskond 96 (katastritunnus 56801:001:1159), Kõrsasoo (katastritunnus 56801:001:1364), Taali metskond 95 (katastritunnus 56801:001:1158), Taali metskond 1 (katastritunnus 56801:005:0276) ja Kõrsa (katastritunnus 56801:001:1363). Taotletav mäeeraldis hõlmab Kõrsa turbamaardla (registrikaart nr 0092) hästilagunenud turba aktiivse tarbevaru 9, 14 plokki, vähelagunenud turba aktiivse tarbevaru 10, 11, 15 plokki, hõlmates neist 14 ja 15 plokki osaliselt.

Taotletava Kõrsa turbatootmisala mäeeraldis pindala on 174,39 ha ja mäeeraldis teenindusmaa pindala 210,19 ha. Keskkonnavalua taotluse kohaselt on seisuga 31.03.2019 Kõrsa turbatootmisala mäeeraldis vähelagunenud turba aktiivse tarbevaru kogus 261 tuhat t ja kaevandatav varu on 261 tuhat t ning hästilagunenud turba aktiivse tarbevaru kogus 143 tuhat t ja kaevandatav varu on 77 tuhat t. Maavara kaevandamise maksimaalseks aastamääraks taotletakse 7 tuhat t, maavara kasutusaladeks on põllumajandus- ja kütteturvas. Taotletava loa kehtivusaeg on 30 aastat.

Keskkonnaamet võttis 11.03.2020 kirjaga nr 12-2/20/122 Kõrsa turbatootmisala keskkonnavalua taotluse menetlusse. Keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (edaspidi ka *KeÜS*) § 47 lõike 2 alusel avalikustas Keskkonnaamet 16.03.2020 teate Kõrsa turbatootmisala keskkonnavalua

taotluse menetlusse võtmise kohta ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded (www.ametlikudteadaanded.ee).

Keskkonnaamet kontrollis keskkonnaloo taotluse vastavust maapõueseaduses (edaspidi ka *MaaPS*) ja keskkonnamõju hindamise ja keskkonnanajutimissüsteemi seaduses (edaspidi ka *KeHJS*) sätestatud nõuetele. Taotlus vastas esitatud nõuetele.

Keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (edaspidi ka KeÜS) § 47 lõike 2 alusel avalikustas Keskkonnaamet 16.03.2020 teate keskkonnaloo taotluse menetlusse võtmise kohta ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded (www.ametlikudteadaanded.ee).

KeHJS § 11 lõike 2 kohaselt vaatab otsustaja tegevusloa taotluse läbi ning teeb otsuse kavandatava tegevuse keskkonnamõju hindamise (edaspidi ka *KMH*) algatamise või algatamata jätmise kohta KeHJS § 6 lõikes 1 nimetatud tegevuse korral õigusaktis sätestatud tegevusloa taotluse menetlemise aja jooksul. KeHJS § 9 kohaselt on otsustaja tegevusloa andja, MaaPS § 48 järgi annab kaevandamiseks keskkonnaloo Keskkonnaamet. Seega, KMH algatamise või algatamata jätmise otsuse tegemine kuulub Keskkonnaameti pädevusse.

KeHJS § 3 lõige 1 punkti 1 kohaselt tuleb hinnata keskkonnamõju, kui taotletakse tegevusloa või selle muutmist ning tegevusloa taotlemise või muutmise põhjuseks olev kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju. KeHJS § 6 lõige 1 punkt 28 sätestab olulise keskkonnamõjuga tegevusena turba kaevandamise suuremal kui 150 hektari suurusel alal. KeHJS § 11 lõike 3 järgi KeHJS § 6 lõikes 1 nimetatud tegevuse korral algatatakse kavandatava tegevuse KMH selle vajadust põhjendamata, s.o KMH on kohustuslik.

KeHJS § 11 lõike 6 kohaselt, kui kavandatava tegevusega kaasneb eeldatavalt oluline keskkonnamõju, jätab otsustaja selle KMH algatamata, kui eelhinnangu tulemusena selgub, et kavandatava tegevuse keskkonnamõju on juba KMH või keskkonnamõju strateegilise hindamise (edaspidi ka KSH) käigus asjakohaselt hinnatud ja otsustajal on tegevusloa andmiseks piisavalt teavet. Keskkonnaametile teadaolevalt ei ole varem taotletaval alal kavandatava tegevuse KMH-d ega KSH-d läbi viidud.

Keskkonnaamet on seisukohal, et kuna keskkonnaluba taotletakse osaliselt uuele kaevandamisega rikkumata looduslikule alale ning kogu turbatootmisala pindala on üle 150 ha, on keskkonnamõju hindamine KeHJS § 6 lõige 1 punkti 28 kohaselt kohustuslik.

Arvestades eeltoodut ning tuginedes KeHJS § 3 lõige 1 punktile 1, § 6 lõige 1 punktile 28, § 9, § 11 lõigetele 2 ja 3, MaaPS §-le 48 ning Keskkonnaameti peadirektori 15.08.2016 käskkirja nr 1-1/16/306 „Osakondade põhimääruse kinnitamine“ lisa 1 „Keskkonnanosakonna põhimääruse kinnitamine“ punktidele 2.5.1, 2.5.2 ja 3.9.4 algatab Keskkonnaamet KMH Kõrsa turbatootmisala keskkonnaloo taotluse menetluse raames.

Keskkonnauuringute vajadus tuleb selgitada KMH programmi koostamise käigus. KMH menetlusi ei liideta ning teadaoleva informatsiooni alusel ei ole eeldada piiriülese keskkonnamõju ilmnemist.

KeHJS § 13 kohaselt tuleb AS-il Jiffy Products Estonia koostada koostöös juhteksperdi või eksperdirühmaga juhteksperdi juhtimisel KMH programm. Litsentseeritud juhteksperdi nimekirja leiab Keskkonnaministeeriumi veebilehelt: <http://www.envir.ee/et/kmh-litsentsikomisjon>.

KeHJS § 18 lõike 7 kohaselt, kui AS Jiffy Products Estonia ei ole 18 kuu jooksul käesoleva KMH algatamise otsusest arvates esitanud Keskkonnaametile KMH programmi KeHJS § 18 kohaseks nõuetele vastavuse kontrollimiseks, jätab Keskkonnaamet Kõrsa

turbatootmisala keskkonnaloa taotluse läbi vaatamata ja tagastab selle taotlejale. Keskkonnaamet rõhutab, et enne KMH programmi nõuetele vastavuse kontrollimiseks esitamist tuleb läbida vastavalt KeHJS §-dele 15¹-17 KMH programmi kohta seisukoha küsimise etapp, KMH programmi avalikustamine ja selle tulemustega arvestamine.

KeHJS § 11 lõike 11 kohaselt Kõrsa turbatootmisala keskkonnaloa taotluse menetlus peatub kuni KMH aruande nõuetele vastavaks tunnistamise otsusest teavitamiseni ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded või KeHJS § 18 lõikes 7 sätestatud asjaolude ilmnemiseni.

Vastavalt KeHJS §-le 8 KMH-ga seotud kulud kannab AS Jiffy Products Estonia.

Tuginedes haldusmenetluse seaduse § 40 lõige 3 punktile 2 ei ole käesolevat otsustust edastatud arvamuste ja vastuväidete esitamiseks, kuivõrd AS Jiffy Products Estonia taotluses esitatud andmetest ei kalduta kõrvale ning puudub vajadus lisaandmete saamiseks. Samuti puudub käesoleval juhul Keskkonnaametil kaalutlusruum KMH algatamise üle otsustamiseks, kuivõrd antud juhul on KMH kohustuslik.

Keskkonnaamet teavitab KeHJS § 12 lõike 1 kohaselt käesoleva KMH algatamise otsusest 14 päeva jooksul ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ning puudutatud isikuid ja teisi menetlusosalisi eraldi kirjaga.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Martin Nurme
juhataja
maapõuebüroo
keskkonnaosakond

Marju Kuldmaa 776 2419
marju.kuldmaa@keskkonnaamet.ee